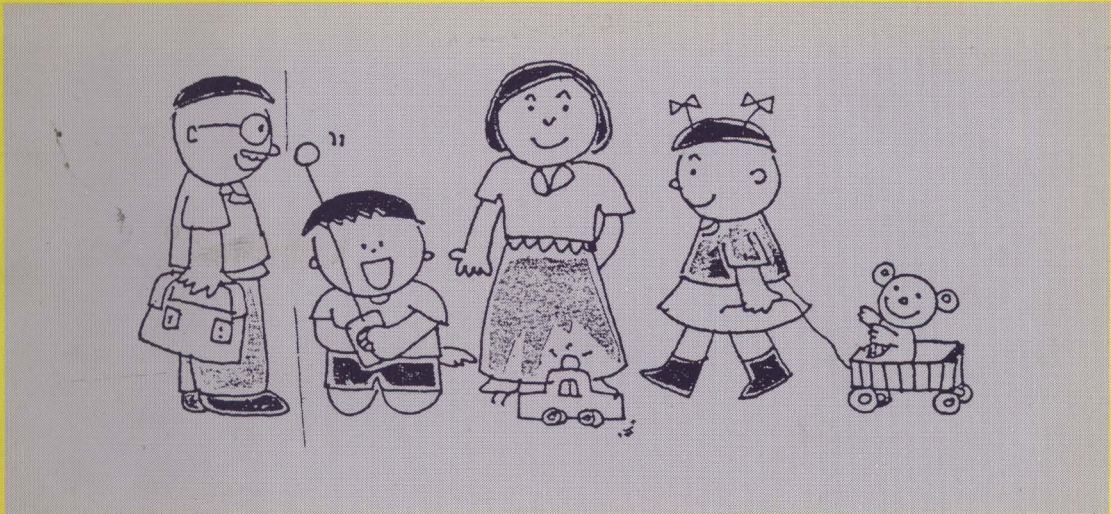

รายงานการวิจัยฉบับที่ 57

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู
ความเชื่ออำนาจภายในตน และความคิด
เกี่ยวกับตนเองของเด็กในเมืองและชนบท

ทัศนา ทองภักดี

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ISBN 974-596-921-4

ธันวาคม 2539

รายงานการวิจัยฉบับที่ 57

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู
ความเชื่ออำนาจภายในตนและความคิดเกี่ยวกับตน
ของเด็กในเมืองและชนบท

ทัศนา ทองภักดี

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ISBN 974-596-921-4

ธันวาคม 2539

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อ อารมณ์ภายในตน และความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กในเมืองและชนบท" ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความเชื่อ อารมณ์ภายในตน ความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทที่มี เพศ ภูมิหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ แตกต่างกัน และศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ อารมณ์ภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและ ชนบท ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อบิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เพราะจะทำให้บุคคลดังกล่าวได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และทำให้ ทราบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใดจะมีผลต่อการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตน และความเชื่อ อารมณ์ ภายในตนของเด็ก

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ โรงเรียนศรีราชา โรงเรียนมทุมธานี โรงเรียนสระกระเทียมวิทยา โรงเรียนพุทธธิงรังษิ์พิบูลย์ โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" โรงเรียนบัวแก้วเกษร และโรงเรียนเพิ่มวิทยา ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียน ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อันเป็นข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ยิ่ง พร้อมทั้งขอขอบคุณ คุณสุพรรณมา หนูรักษ์ และคุณวิจิตร อักษรฐู ที่ได้ช่วยเหลือในด้านการศึกษาพิมพ์เอกสารอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์ของ ดร.อ้อมเดือน สดมณี รองศาสตราจารย์วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร อาจารย์ประทีป จินจี่ ตลอดจนคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.พจน์จิต อินทสุวรรณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้กำลังใจและความเอาใจใส่สนับสนุนด้วยดีตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ทัศนาก ทองภักดี

บทคัดย่อรายงานการวิจัย

เรื่อง

การอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจภายในตน และความคิดเห็นเกี่ยวกับตน
ของเด็กในวัยเมืองและชนบท

โดย

ทัศนาก ทองภักดี

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทที่มีเพศ ภูมิภาคหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ แตกต่างกัน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครไม่เกิน 150 กิโลเมตร อยู่ในเมือง 4 โรงเรียน ในชนบท 4 โรงเรียนๆ ละ 1 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเมือง 173 คน อยู่ในชนบท 176 คน รวมทั้งหมด 349 คน

เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและครอบครัว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง

ผลการวิจัยพบว่า :-

1. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิภาคหลังของครอบครัว (ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และลักษณะของครอบครัวเดี่ยว-ขยาย) และปริมาณการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ปรากฏผลดังนี้ คือ

1.1 เมื่อพิจารณารวมทุกด้านพบความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือไม่พบความสัมพันธ์กัน

1.2 เมื่อพิจารณารายด้านพบความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเพศที่ส่งผลต่อ
ความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 4 คือ ด้านความรู้สึกริक्तทั่วไป และพบความสัมพันธ์ระหว่างเขต
ที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน
ด้านที่ 1 คือ ด้านการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบ
ความสัมพันธ์กัน

2. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิหลังของครอบครัว (ระดับ
การศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ลักษณะของครอบครัวเดี่ยว-ขยาย)
และปริมาณการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งรายด้านและ
รวมทุกด้าน ปรากฏผลดังนี้ คือ

2.1 เมื่อพิจารณารวมทุกด้านพบความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษา
ของบิดา และเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ที่ส่งผลต่อความคิด
เกี่ยวกับตนรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เมื่อพิจารณารายด้านพบความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา
เขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ลงโทษทางกายหรือทางจิต และเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ที่ส่งผลต่อความ
คิดเกี่ยวกับตนเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ
ไม่พบความสัมพันธ์กัน

3. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตน
ของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบททั้งรายด้านและรวมทุกด้าน

3.1 เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน

พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านกับความคิด
เกี่ยวกับตน ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency

และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality ที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านและความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เมื่อพิจารณารายด้าน

3.2.1 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอนกับความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกเฉพาะด้านที่ 1 ด้าน Evaluation อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 1 ด้าน Evaluation ที่ไม่พบความสัมพันธ์

3.2.3 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 ด้านระชกลาง กับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 กับความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ที่เหลือทั้งในเมืองและชนบท

3.2.4 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิดทั่วไป กับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Research Abstract

The Relationship between Socialization, Internal Locus of Control and Self - Concept of Rural and Urban Students

by

Tasana Thongpukdee

The purpose of this study was two-fold. First, it intended to compare the internal locus of control and the self - concept of rural and urban adolescents with different sex, family background and type of rearing practices and second, to investigate the relationship between those of the internal locus of control and self - concept.

The subjects consisted of 349 Mattayom Suksa 3 students . The schools were situated not more than 150 kilometers from Bangkok and one class was randomly selected from each of four schools both in the rural and urban areas. Finally, they were 173 urban and 176 rural students. Questionnaires were administered which concerned self - concept and family status, type of rearing practices the internal locus of control and self - concept.

Data were analysed by Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Two-way Analysis of variance.

Major findings were as follows:

1. In an interaction study between housing area, sex, family background (parent's education, family's economic status and type nuclear and extended of family), four types of rearing practice and the internal locus of control of the students, it was found that :

1.1 There was a significant interaction at the .05 level between the housing area the and love - oriented child - rearing practice and the internal locus of control.

1.2 There was a significant interaction at the .05 level between the general thought aspect of those with different housing areas and sex, and between the instruction aspect of those with different housing areas and love-oriented child-rearing practice.

2. In an interaction study between housing area, sex, family background (parent's education, family economy, nuclear and extended family) and four types of rearing practices which can affect the self-concept, it was found that :

2.1 There was a significant interaction at the .05 level between the housing area and father's education, and between the housing area and the reasoning - oriented child-rearing practice with can affect the self-concept.

2.2 There was a significant interaction at the .05 level between the housing area and the reasoning - oriented child rearing - practice, between the housing area and physical or the psychological punishment child - rearing practice, and between the housing area and control - oriented child - rearing practice which can affect the self - concept (potency).

3. When considering the relationship between the internal locus of control and the self - concept of rural and urban students, it was found that:

3.1 There was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control and the self - concept in Evaluation, Activity, Potency and as a whole among urban students, except Interpersonal Quality. Where as there was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control and the self - concept as a whole and in each aspect.

3.2 When considering each aspect, it was found that

3.2.1 There was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control (Instruction) and the self - concept among urban students, whereas there was a positive relationship at the .05 level in Evaluation among rural students.

3.2.2 There was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control (Activity Performing) and each of the self - concept (Activity, Potency and Interpersonal uality) and as a whole among urban and rural students, except Evaluation.

3.2.3 There was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control (Belief of Fate) and the self - concept (Potency) among urban students, whereas there was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control (Belief of Fate) and each of the self-concept (Activity, Potency, Interpersonal Quality) and as a whole among rural students.

3.2.4 There was a positive relationship at the .05 level between the internal locus of control (General Thought) and each of the self - concept (Activity, Potency) and as a whole among urban students, whereas there was a positive relationship at the .05 level as a whole and in each aspect among rural students.

สารบัญ

คำนำ	
ประกาศคุณูปการ	
บทคัดย่อรายงานการวิจัย	
Research Abstract	
สารบัญ	
บัญชีตาราง	
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	9
ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน.....	9
ความสำคัญของลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตน.....	11
จุดกำเนิดของความเชื่ออำนาจภายในตน.....	11
ทฤษฎีการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตน.....	12
การวัดความเชื่ออำนาจภายในตน.....	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดเกี่ยวกับตน.....	14
ความหมายของตน.....	14
ความหมายของความคิดเกี่ยวกับตน.....	16
ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตน.....	17

2 (ต่อ)

ความสำคัญของความคิดเกี่ยวกับตน.....	18
องค์ประกอบของความคิดเกี่ยวกับตน.....	19
ทฤษฎีความคิดเกี่ยวกับตน.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู.....	26
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู.....	26
ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	29
เพศกับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	29
ภูมิหลังทางครอบครัวซึ่งเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่อ อำนาจภายในตน.....	30
การอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเกี่ยวกับตน.....	35
เพศกับความคิดเกี่ยวกับตน.....	35
ภูมิหลังทางครอบครัวกับความคิดเกี่ยวกับตน.....	36
การอบรมเลี้ยงดูกับความคิดเกี่ยวกับตน.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน กับความคิดเกี่ยวกับตน.....	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	41
สมมติฐานในการวิจัย.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
กลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
	ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน ที่อยู่นในเมืองและชนบท ที่มีเพศ ภูมิภาคหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ.....	48
	ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนที่อยู่ ในเมืองและชนบทที่มีเพศ ภูมิภาคหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ.....	69
	ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิด เกี่ยวกับตนของนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่นในเมืองและชนบททั้งรายด้านและ รวมทุกด้าน.....	94
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	98
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
	ผลการวิจัย.....	99
	อภิปรายผล.....	102
	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	108
	ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย.....	108
	บรรณานุกรม.....	109
	ภาคผนวก.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับเพศ..... 48
- 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิดทั่วไปของนักเรียน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศเป็นรายคู่..... 50
- 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยและระดับการศึกษาของบิดา..... 51
- 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยและระดับการศึกษาของมารดา..... 53
- 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของครอบครัว..... 55
- 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว..... 57
- 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้ รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อย..... 59
- 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 1 ด้านการเรียน การสอนของนักเรียน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนมากและน้อย เป็นรายคู่..... 61

9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านของนักเรียน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักส้นับสุนุนมากและน้อย เป็นรายคู่.....	62
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรม เลี้ยงดูแบบเข้าเหตุผลมากและน้อย.....	63
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต.....	65
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อย.....	67
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและ รวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ.....	69
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและ รวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา....	71
15	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดาเป็นรายคู่.....	73
16	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตน รวมทุกด้านของนักเรียนจำแนก ตามเขตที่อยู่อาศัย กับระดับการศึกษาของบิดาเป็นรายคู่.....	74
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและ รวมทุกด้านของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของมารดา....	75

18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของครอบครัว..... 77

19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว..... 79

20 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียน กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ต่ำ ปานกลาง และสูง..... 81

21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนนมากและน้อย..... 82

22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย..... 84

23 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย เป็นรายคู่..... 86

24 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนรวมทุกด้านของนักเรียน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย กับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย เป็นรายคู่..... 87

25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต..... 88

26 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิตเป็นรายคู่..... 90

27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อย..... 91

28 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อย เป็นรายคู่..... 93

29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในเมือง จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน..... 94

30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในชนบท จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน..... 96

31 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง..... 121

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดังที่ได้มีการกล่าวถึงกันอยู่เสมอว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของความสับสน และการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ภาวะของการเจริญวัยทางร่างกายจากเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพของการเปลี่ยนแปลงนี้ ซึ่งไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเท่านั้น แต่รวมไปถึงสภาพทางจิตใจ บทบาทและสถานภาพทางสังคมด้วย วัยรุ่นก็เช่นเดียวกันกับบุคคลอื่นๆ คือมีชีวิตอยู่ในสังคม โดยได้รับการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) จากบุคคลต่างๆ รอบๆ ตัวตั้งแต่วัยเด็ก เช่น ปิตามารดา ญาติผู้ใหญ่ พี่น้อง เพื่อน เป็นต้น วัยรุ่นจะซึมซับค่านิยม บรรทัดฐานและความเชื่อที่มีอยู่ในสังคมนั้นเข้าไปในตัวเอง ซึ่งส่วนหนึ่งของค่านิยมและบรรทัดฐานนี้ก็คือ สถานภาพและบทบาทในสังคมของเขา รวมทั้งความคาดหวังและการแสดงพฤติกรรมตามบทบาทด้วย ในขณะที่เด็กมีบทบาทที่ได้ถูกกำหนดไว้ให้แล้วอย่างค่อนข้างชัดเจน เช่น ต้องปฏิบัติตามคำสั่งสอนของปิตามารดา และผู้ใหญ่ ไม่ต้องรับผิดชอบในภาระกิจต่างๆ ภายในบ้าน แต่เด็กก็ขาดอิสระที่จะไปไหนมาไหน หรือตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้เอง เป็นต้น เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น บทบาทและความคาดหวังทางบทบาทเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไป มีบทบาทหลายบทบาทมากขึ้น ทำให้ต้องมีการตีความในการแสดงบทบาทนั้นให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้คนที่วัยรุ่นปฏิบัติด้วย บทบาทเหล่านี้เป็นบทบาทใหม่ซึ่งขาดความชัดเจน เนื่องจากเป็นบทบาทที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ (กัทลี มรณวงศ์. 2532: 1; อ้างอิงมาจาก Wattenberg, 1973: 230-231) วัยรุ่นจึงเป็นช่วงที่มีปัญหาในเรื่องบทบาทมากกว่าวัยอื่น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ พรธณี ชูทัย (2522 : 59) ที่ว่าเด็กอยู่ในช่วงวัยรุ่นนี้ เขามีอารมณ์และการแสดงออกของอารมณ์และความรู้สึกที่รุนแรง ทั้งนี้เพราะเขาเริ่มมีเหตุผลมีความคิดในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะดีหรือเหมาะสมหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในความคิดของเขานั้น เขาจะมีความนึกคิดเกี่ยวกับชีวิตและอนาคตของตนเอง เด็กที่มีมรณภาพ

แห่งตนอย่างหนึ่ง เมื่อเขาเติบโตขึ้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนไปตามประสบการณ์ที่เขาได้รับจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น สังคมที่เขาอยู่จากผู้ใกล้ชิดที่มีอิทธิพลเหนือการพัฒนาของเขา หรือจากการที่เขามีความคาดหวังมากขึ้น เช่นเดียวกับ พระราชวรมุนี (2528:1) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง เพื่อให้บุคคลได้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ วิธีทางหนึ่งในการพัฒนาบุคคลคือการพัฒนาอัตมโนทัศน์ มีนักจิตวิทยาหลายท่านที่ได้ให้ความสำคัญต่ออัตมโนทัศน์ ดังเช่น แอทกินสัน (Atkinson. 1970 : 12) ได้กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของประสิทธิภาพของบุคคลที่จะมีต่อการพัฒนาประเทศ และ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1974 : 34) ได้เห็นว่าอัตมโนทัศน์ มีบทบาทสำคัญในการขึ้นพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งนับว่าเป็นแกนกลางของบุคลิกภาพ ดังนั้นอัตมโนทัศน์จึง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดีจะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ดังเช่น เฮอร์ล็อก. (Hurlock. 1978 : 525) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดีจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถปรับตัวได้ดี รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และนอกจากนั้นยังมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เข้าใจและยอมรับตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ไม่ดี จะมีลักษณะที่ไม่เข้าใจในบทบาทของตนเอง ขาดความมั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกที่เป็นปมด้อย ไม่ยอมรับตนเองและมีปัญหาในการปรับตัว

เช่นเดียวกับ วิลสัน และคณะ (Wilson and others. 1969 : 394 - 395) ได้รายงานว่า ถ้าบุคคลใดประสบกับความล้มเหลวในเรื่องต่างๆ มากเกินไป โดยไม่เคยประสบความสำเร็จบ้างเป็นครั้งคราวแล้ว เขาจะรู้สึกว่าชีวิตของเขาล้มเหลวในทุกด้าน สำหรับเด็กนักเรียนนั้น เมื่อพบว่าตนเองประสบความล้มเหลวในการเรียนอยู่เสมอ มโนภาพแห่งตนก็จะเสียไป ส่วน ชีรวัดน์ นิจนตร (2526 : 67 อ้างอิงจาก Rotter.1966) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องปริมาณและความรุนแรงของความรู้สึกในด้านการทนายหรือควบคุมสภาพแวดล้อม บางคนจะรู้สึกว่าเขามีอำนาจหรือความสามารถที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น หรือสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนได้และเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง บุคคลประเภทนี้เรียกว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน (Internal locus of control) ส่วนบางคนจะรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

รอบตัว และไม่สามารถควบคุมสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ เพราะเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ นั้นเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยภายนอกซึ่งเขาไม่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้เลย เช่น โชคกลาง อำนาจเหนือธรรมชาติ หรืออำนาจของคนอื่น บุคคลประเภทนี้เรียกว่า พวกที่เชื่ออำนาจภายนอกตน (External locus of control) ทศนคติหรือความเชื่อทั้งสองด้านนี้ รอตเตอร์ (Rotter, 1966) เป็นคนแรก ๆ ที่สนใจศึกษาค้นคว้าตามแนวคิดในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งอธิบายว่า ผลตอบแทนอันหนึ่งที่ได้มาจากพฤติกรรมของบุคคล ย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันจากพฤติกรรมอันใหม่ ความคาดหวังเช่นนี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อน แล้วจึงขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ จนกลายเป็นทัศนคติหรือบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล นอกจากนั้นผลตอบแทนที่ได้รับแต่ละครั้งยังอาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงได้อีกด้วย

ดังนั้นจากการศึกษาเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับตัวตนและพฤติกรรมที่จะแสดงออกตามความคิดเกี่ยวกับตน ความเชื่ออำนาจภายในตน รวมทั้งอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีผลสำคัญต่อการพัฒนาตัวตนของคนนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยสนใจว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใด จะมีผลต่อการพัฒนา "ตัวตน" ของเด็กชนิดใด ความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กจะได้อะไรมาจากที่ไหนมากที่สุด เด็กที่มีพื้นฐานทางครอบครัวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูเหมือนกันหรือต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตน มีความเชื่ออำนาจภายในตน แตกต่างกันหรือไม่ การอบรมแบบใด จาก พ่อ แม่ ชนิดใดที่จะเอื้อต่อการพัฒนาตนได้ดีที่สุด อันจะมีผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุดในการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมในปัจจุบัน

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทที่มีเพศ ภูมิภาคหลังทางครอบครัวและปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทที่มีเพศ ภูมิภาคหลังทางครอบครัวและปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง
เด็กวัยรุ่นที่อยู่นานเมืองและชนบท

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้ตระหนักว่าบทบาทของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีส่วนสำคัญ
ต่อการสร้างภาพในตัวเด็กอย่างไรและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กๆ อย่างไรบ้าง
3. ทำให้ทราบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใดจะมีผลต่อการพัฒนาตัวตนของเด็กชนิดใดและ
ความคิดเกี่ยวกับตนกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กจะได้อะไรมาจากการที่หนักมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีระยะทางห่าง
จากกรุงเทพมหานคร ไม่เกิน 150 กิโลเมตร อยู่นานเมือง 4 โรงเรียน ในชนบท 4 โรงเรียน ๗
ละ 1 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นานเมือง 173 คน ในชนบท 176 คน รวมทั้งหมด 349 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 4 ฉบับ คือ

- 3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและของครอบครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
- 3.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน
- 3.4 แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับตน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศของเด็ก

- ชาย
- หญิง

3.1.2 ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา

- ระดับประถมศึกษา และต่ำกว่าระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษา
- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงระดับอุดมศึกษา

3.1.3ฐานะ เศรษฐกิจของครอบครัว

- ระดับต่ำ
- ระดับกลาง
- ระดับสูง

3.1.4 ลักษณะของครอบครัว

- ครอบครัวเดี่ยว
- ครอบครัวขยาย

3.1.5 การอบรมเลี้ยงดู

- แบบรักสนับสนุน
- แบบใช้เหตุผล
- แบบลงโทษทางกายหรือทางจิต
- แบบควบคุม

3.2 ตัวแปรตาม

- ความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal-Local of Control)
- ความคิดเกี่ยวกับตน (Self - Concept)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพประเภทหนึ่งของบุคคล คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างๆ ที่ตนประสบ เกิดจากการกระทำของตนเอง และตนสามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก สามารถวัดลักษณะความเชื่อลักษณะนี้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของ ลีเวนสัน และ มิลเลอร์ (Levenson & Miller. 1976) จำนวน 42 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตน (Self - Concept) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งการประเมินผลตนเอง จากองค์ประกอบความคิดเห็นเกี่ยวกับตน 4 ประการ คือ Evaluation , Activity , Potency และ Interpersonal Quality ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบวัดของ อ้อมเตื่อน สดมณี (2523 : 132 - 133) จำนวน 16 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 หน่วย

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย การอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาอาจแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ตามลักษณะและปริมาณการปฏิบัติต่อเด็ก ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางกายหรือทางจิต และแบบควบคุมซึ่งมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย แบบละ 10 ข้อ

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่า ในการปฏิบัติต่อบุตร ตนได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่สนใจทุกขุสขุบุตรของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับบุตร โดยตนได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุตร

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดา

มารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนี้ยังช่วยให้บุตรสามารถจะทนายว่าตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ตนกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วมาน้อยเพียงใด

การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต หมายถึง บิดามารดาใช้วิธีลงโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกาย หมายถึง การที่ผู้ปกครองเลือกวิธีการทรมานเมื่อเด็กทำตนไม่เหมาะสม โดยผู้ปกครองอาจเลือกวิธีการตี หยิก ตบ ตะแคง ซึ่งเป็นการทำให้เด็กเจ็บหรือทรมานทางกาย ผู้ปกครองใช้วิธีการลงโทษเด็กหลายวิธีต่างกันแล้วแต่โอกาส แต่อาจมีวิธีการที่ผู้ปกครองมักจะใช้บ่อยกว่าวิธีอื่น ๆ นอกจากการลงโทษทางกายแล้ว ผู้ปกครองอาจเลือกวิธีการดูว่า การตัดสินใจของเด็กหรือการเพิกเฉยต่อเด็กไปชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งเป็นการลงโทษทางจิต

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิด ว่าเด็กทำตามที่ตนต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็กด้วยส่วนการควบคุมน้อย หมายถึงการปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใดและเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก

ภูมิหลังทางครอบครัว ประกอบด้วย

ระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการมีเงินมีค่าใช้จ่ายของครอบครัวหนึ่งๆ ซึ่งวัดจากคำตอบเกี่ยวกับรายได้รวมที่ครอบครัวนั้นได้รับในแต่ละเดือน ประกอบกับจำนวนคนในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้นี้ แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

ระดับสูง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000-8,001 บาท ขึ้นไป และมีคนในครอบครัวไม่เกิน 3 คน

ระดับกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000-8,001 บาท ขึ้นไป และมีคนในครอบครัว 4-7 คน

ระดับต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000-8,001 บาท และมีคนในครอบครัวตั้งแต่ 8 คนขึ้นไป

ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการศึกษาที่ผู้ปกครองของผู้ตอบ
ได้รับโยดษาให้ผู้ตอบขอระดับการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งแบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้

- ระดับสูง หมายถึง บิดามารดาที่เรียนจบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงชั้นอุดมศึกษา
- ระดับปานกลาง หมายถึง บิดามารดาที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษา
- ระดับต่ำ หมายถึง บิดามารดาที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา

ลักษณะของครอบครัว หมายถึง การแบ่งประเภทของครอบครัวตามโครงสร้าง
แบ่งเป็นสองประเภท ประเภทแรก คือ ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ซึ่งประกอบด้วย
บิดามารดาและบุตรเท่านั้น ส่วนประเภทที่สอง คือ ครอบครัวขยาย (Extended Family)
ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยวร่วมกับญาติพี่น้องและคนอื่น ๆ ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา
 เป็นต้น อาจอยู่บ้านเดียวกัน หรือบริเวณเดียวกัน

เขตที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่ที่เด็กนักเรียนอาศัยอยู่ในจังหวัดซึ่งอยู่ห่าง
จากกรุงเทพมหานครมีรัศมีไม่เกิน 150 กิโลเมตร ในการวิจัยนี้ใช้การเก็บข้อมูลในโรงเรียนซึ่ง
ตั้งอยู่ในเขตานเมืองและชนบทโดยยึดเกณฑ์ดังนี้

1. เขตานเมือง หมายถึง โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ ๆ อยู่ในเขตสุขาภิบาล
2. เขตานชนบท หมายถึง โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

1.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน

สตรีคแลนด์ (Stricklan.1977 : 221) ให้ความหมายว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึงคนที่มีความเชื่อว่าเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะในด้านดีหรือด้านร้ายก็ตาม ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึงคนที่มีความเชื่อว่าเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้นไม่ได้ขึ้นกับการกระทำของตน แต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุต่าง ๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ คนอื่น ๆ หรือลักษณะที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ภายในตัวบุคคล ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนซึ่ง สตรีคแลนด์ ให้ความหมายไว้ว่าคนซึ่งตั้งสวดคล้องกับของ รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 1) ซึ่งกล่าวว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะได้รับรู้ในลักษณะของผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตนโดยตรงหรือจากความสามารถในตัวของเขา ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะรับรู้ในลักษณะของโชคชะตา เคราะห์กรรม ความบังเอิญ มีอิทธิพลของผู้อื่น บันดาลให้เป็นไป หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันด้วยอำนาจใด ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา

ลีฟคอร์ท (Lefcourt. 1966 : 206 - 207) ให้ความหมายว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง คนที่รับรู้ว่าเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ทางบวกและทางลบ เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ตนสามารถควบคุมเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึงคนที่รับรู้ว่าเป็นเหตุการณ์ทั้งทางบวกและทางลบไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของตนเองในสภาพการณ์ต่าง ๆ เหตุการณ์ดังกล่าวตนเองไม่สามารถควบคุมได้

พจน์ จันทรวีระกุล (2515 : 6) กล่าวว่า ทักษะคติแบบเชื่ออำนาจภายนอกคือความคิดที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว ความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ขึ้นอยู่กับเป็นความคิดที่เชื่อว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนเป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะ หรือการกระทำของตนเอง

บารุง บุญยงค์ (2515 : 8 - 9) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ความเชื่อ ทักษะคติ หรือค่านิยมของคนที่รับรู้ ว่า สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ แรงเสริมหรือการให้รางวัล (Reinforcement) เกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือตนเอง ตนไม่สามารถควบคุมหรือคาดคะเนได้ ส่วนความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง ความเชื่อ ทักษะคติ หรือค่านิยมของคนที่รับรู้ ว่า สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ แรงเสริมหรือการให้รางวัลเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

มนตรี อนันต์รักษ์ (2517 : 5) ได้ให้คำจำกัดความว่า ทักษะคติแบบควบคุมภายในตน (ความเชื่ออำนาจภายในตน) คือ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของคนที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ในทางตรงข้าม ทักษะคติแบบควบคุมจากภายนอกตน (ความเชื่ออำนาจภายนอกตน) คือ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่ว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากผู้อื่น ไม่ใช่ตนเป็นผู้กระทำ เช่น โชคกลาง ความบังเอิญ

อรรณ สุชีธรรมรักษ์ (2517 : 33) อธิบายว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึงความเชื่อที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนเป็นผลมาจากการกระทำ ทักษะหรือความสามารถของตนเอง ส่วนความเชื่ออำนาจภายนอกตนหมายถึงความเชื่อที่ว่าความสำเร็จ ความล้มเหลวหรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตน ขึ้นอยู่กับโชคกลาง ความบังเอิญ หรือขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้อื่น

ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532 : 23) ได้ให้ความหมายดังนี้ ถ้าบุคคลใดเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเกิดจากทักษะความชำนาญ หรือความสามารถของตน และตนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ จะเป็นคนที่มีลักษณะความเชื่ออำนาจในตน ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเนื่องมาจากโชคกลาง เคราะห์กรรม และบุคคลอื่น ซึ่งตนไม่สามารถควบคุมได้ เป็นคนที่มีลักษณะความเชื่ออำนาจนอกตน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วินิตานนท์ และคณะ (2536 : 38) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ปริมาณความตระหนักรู้ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดกับตนไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้น ตรงข้ามกับผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตน ซึ่งเป็นผู้คิดว่าสิ่งที่เกิดกับตนนั้นขึ้นอยู่กับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือ เกิดจากการกระทำของผู้อื่น มากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

จากเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมดอาจสรุปความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนได้ว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุมได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

1.2 ความสำคัญของลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายในตน - นอกตน มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลซึ่ง สตรีกลแลนด์ (Stickland. 1977 : 236 - 263) ได้รวบรวมพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ทำให้ได้ข้อสรุปว่า คนที่เชื่ออำนาจภายในตนเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถของตน มากกว่าอิทธิพลของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ทำงานหนักไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหรืองานด้านอื่น และเป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

1.3 จุดกำเนิดของความเชื่ออำนาจภายในตน

การที่บุคคลต่าง ๆ จะเป็นคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหรือนอกตนนั้น เกิดจากการที่บุคคล 2 ประเภทนี้ ได้รับรางวัลและถูกลงโทษแตกต่างกัน กล่าวคือ การที่บุคคลจะเชื่ออำนาจภายในตนน้อยนั้น เกิดจากการได้รับรางวัลและถูกลงโทษจากคนอื่น จากสังคมและจากธรรมชาติอย่างไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมของเขา กล่าวคือ ไม่เหมาะสมตามเวลา ปริมาณ และคุณภาพของการกระทำของเขา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2526 : 14) จะเห็นว่าบ้านและโรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญที่เป็นจุดกำเนิดของความเชื่ออำนาจภายในตน - ภายนอกตน

1.4 ทฤษฎีการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตน

จากความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนที่กล่าวมาแล้วนั้น รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 2 - 25) เป็นบุคคลแรกที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตน ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งอธิบายว่า ผลกรรมอันหนึ่งที่ได้มาจากพฤติกรรมของบุคคล ย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังที่จะได้รับผลกรรม เช่นเดียวกัน จากพฤติกรรมอันใหม่ ความคาดหวังเช่นนี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อน แล้วขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ จนกลายเป็นทัศนคติหรือบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล นอกจากนั้นผลตอบแทนที่ได้รับแต่ละครั้งยังอาจทำให้ความคาดหวังต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงได้อีกด้วย

นอกจากนี้ โซโลมอน และ โอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander. 1974 : 1119) ได้ทำการศึกษานในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน - ภายนอกตน เหมือนกัน แต่อาศัยแนวคิดตามหลักความจริงเบื้องต้นในทฤษฎีแรงจูงใจทั่วไป ซึ่งระบุว่าแรงจูงใจอันดับแรก ของมนุษย์เราก็คือ ความพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้ได้ผล ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมจึงเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของคนเราโดยทั่วไป "การควบคุม" นี้จะมีอยู่สองลักษณะตามที่ โซโลมอน และ โอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander. 1974 : 123) ได้จำแนกไว้ลักษณะแรกคือ การควบคุมพฤติกรรมของตนเองการที่คนเลือกกระทำพฤติกรรมตามที่ตนคิดหรือต้องการ เรียกว่า ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) แต่การกระทำพฤติกรรมตามที่คนอื่นชักจูงหรือบังคับจะเรียกว่า การคล้อยตาม (Conformity) ส่วนลักษณะที่สองคือ การควบคุมผลได้หรือผลการกระทำ (Outcomes) โดยพิจารณาว่า ผลดังกล่าวนี้เกิดจากทักษะ ความสามารถ และ ความพยายามของตนเอง หรือเป็นเพราะอำนาจของโชคกลางโอกาสและการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนเองก็เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคกลางหรือบุคคลอื่น จะเรียกว่าความเชื่ออำนาจภายนอกตน อย่างไรก็ตามการควบคุมพฤติกรรมและการควบคุมผลได้ อาจจะมีปะปนกันอยู่มากในหลายสถานการณ์

ตามแนวคิดของทฤษฎีทั้งสองที่กล่าวมาแล้วนั้น ได้อธิบายแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน ตามความคาดหวังโดยทั่วไปกับความคาดหวังเฉพาะของบุคคลอื่น เนื่องมาจากผลตอบแทนในอดีต จะทำให้เกิดความเชื่อโชคลางหรือเชื่อในความชำนาญและความสามารถของตน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว จึงอาจสรุปได้ว่า ถ้าบุคคลใดเชื่อว่าผลการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดเนื่องมาจากเคราะห์กรรม โชคลาง และบุคคลอื่นที่มีอำนาจมากกว่าตนไม่สามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดจากทักษะความชำนาญหรือความสามารถของตน ตนสามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็มีความเชื่ออำนาจภายในตน

1.5 การวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

เพอร์วิน (Pervin. 1980 : 510 - 511) มีความเห็นว่า ลักษณะของบุคคล ย่อมแปรเปลี่ยนไปตามการคาดหวังเกี่ยวกับอำนาจของตนเองต่อการควบคุมสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องของความเชื่ออำนาจภายในตน - ภายนอกตน ในการวัดความเชื่อเช่นนี้ สามารถทำได้โดยอาศัยเกณฑ์ที่รอตเตอร์ (Pervin. 1980 : 510 citing Rotter. 1966) กล่าวไว้ว่าเมื่อบุคคลรับรู้ตัวเสริมแรงในลักษณะที่ว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขานั้น จะขึ้นอยู่กับโชค ความบังเอิญ ฆะตากรรมหรือภายใต้อำนาจของบุคคลอื่น หรือไม่สามารถทำนายได้ เนื่องด้วยความซับซ้อนของอำนาจที่อยู่รอบตัว เราสามารถจะระบุได้ว่าคนที่มีลักษณะเช่นนี้มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ส่วนคนที่เห็นว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเขาเกิดจากการกระทำของเขา หรือบุคลิกภาพที่ค่อนข้างแน่นอนของเขา เราก็ตัดสินได้ว่า เขามีความเชื่ออำนาจภายในตน

เครื่องมือที่ใช้วัดตามแนวของรอตเตอร์จะประกอบด้วยข้อความที่ประกอบกันเป็นคู่ ทั้งคู่มีความหมายที่ตรงกันข้าม มีเนื้อความคลุมถึงบริบทต่าง ๆ ของชีวิต คำตอบจะมีค่า 2 คำ การเลือกข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่งจันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ (2516) นำมาประยุกต์ใช้กับความเชื่ออำนาจภายในตน - ภายนอกตนของครูในประเทศไทย

จากการรวบรวมของสตรีกแลนด์ (Strickland. 1977) แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่มีแบบวัดของรอตเตอร์แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง ก็ยังมีนักวิจัยหลายท่านได้สร้างเครื่องมือ

วัดความเชื่ออำนาจในลักษณะที่วัดเจาะจงลงไปที่ความเชื่ออำนาจภายในตน เช่นงานของ ลีเวนสัน (Levenson. 1972; Levenson and Miller. 1976) ที่ปรับเครื่องมือวัดของรอตเตอร์ จนสามารถใช้ประเมินค่าในลักษณะของมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Scale) และใช้ความรู้สึกควบคุมโดยอำนาจของผู้อื่น (Powerful others) กับการเกิดขึ้นโดยบังเอิญ (Chance or Unordered) เป็นองค์ประกอบแสดงความเชื่ออำนาจภายนอกตน แสดงให้เห็นว่าความเชื่ออำนาจ หรือความไร้อำนาจเป็นตัวแปรที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเป็นผู้รายงานทัศนคติของตนเอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ ทศนา ทองภักดี (2528) ซึ่งสร้างตามแนวของ ลีเวนสันและมิลเลอร์ (Strickland. 1977 : 226 - 227 ; citing Levenson & Miller. 1976)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดเกี่ยวกับตน

2.1 ความหมายของตน

คำว่า "ตน" มีผู้ให้ความหมายและกล่าวถึงหลายท่าน ได้แก่ วิลเลียม เจมส์ (กิตติพงษ์ เทียนตระกูล. 2522 : 2 อ้างอิงมาจาก William James. 1950 : 291) นักจิตวิทยาคนแรกที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับตนได้ให้ความหมายไว้ว่า ตน คือ สิ่งที่มีบุคคลรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเขาเอง ซึ่งประกอบด้วย

ตนทางวัตถุ (Material Self) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีบุคคลนั้นเป็นเจ้าของ เช่น ร่างกาย ครอบครัวย สิ่งของต่าง ๆ

ตนทางสังคม (Social Self) หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ของผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น

ตนทางจิต (Spiritual Self) หมายถึง กระบวนการทางจิตใจ เช่น ความคิด อารมณ์ ความปรารถนา ที่มีต่อตนเอง

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1950 : 312) ให้ความเห็นว่า "ตน" ของบุคคล คือ วิถีทางที่บุคคลรับรู้ตัวเขาเอง "ตน" คือ การที่แต่ละคนรู้จักตนเอง

ดรีเวอร์ (Drever. 1952 : 262) กล่าวว่า ตน คือ การที่บุคคลมองตนเอง ด้วยจิตรู้สึกของตัวเองเอง ซึ่งตนเป็นผลรวมของคุณลักษณะส่วนตัวของตนเองและจากการที่เขา มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

โรเจอร์ (Hall and Lindzey. 1957 : 478 ; citing Rogers. n.d.: unpagged) ได้ให้ความหมายของ ตน ไว้ว่า หมายถึง หัสนคดีและความรู้เกี่ยวกับตนเองซึ่งมี คุณสมบัติดังนี้

1. ตน พัฒนาจากการปะทะสังสรรค์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม
2. ตน อาจจะได้รับค่านิยมต่าง ๆ มาจากบุคคลอื่น และอาจรับรู้มาในสถานการณ์ ที่คิดไปจากความจริง
3. ตน จะดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้เกิดความเข้าร่องเข้ารอยในตน เช่น ไม่ยอมรับ ค่านิยมมาพบกับค่านิยมที่ตนเองมีอยู่เดิม เป็นต้น
4. อินทรีย์ จะแสดงพฤติกรรมให้เป็นไปตามตน
5. ตน อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้

เจอร์ซิลด์ (Jersild. 1963 : 7) ได้กล่าวว่า ตน หมายถึง ผลรวมของ ความคิดและความรู้สึก ซึ่งทำให้บุคคลนั้นรู้ว่าเขามีอะไรอยู่ และมีบทบาทว่าเขาคือใคร รวมทั้ง ความรู้สึกเกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติของตนเอง

ดิงเมเยอร์ (Dinkmeyer. 1965 : 183) กล่าวว่า ตน เป็นโลกภายในของแต่ละคน ซึ่งเป็นผลจากการปะทะสังสรรค์ กับบุคคลอื่น การพัฒนา ตน ของบุคคลจะได้รับอิทธิพล จากศาสนา สังคม และฐานะทางเศรษฐกิจที่เขาเกี่ยวข้องด้วย รัช และซิมบาโด (Ruch and Zimbardo. 1971 : 112) ได้ให้ความหมายของตนไว้ใกล้เคียงกันว่า ตน คือ โลกภายในบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินค่าความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งทำให้กลายเป็นการรับรู้ที่คงที่ของบุคคลว่า เป็น "ฉัน" หรือ "ของฉัน"

เพอร์คีย์ (Purkey. 1970 : 16) ได้สรุปความหมายของตนจากทัศนะของ นักจิตวิทยาหลายท่านไว้ว่า ตน คือ ระบบความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเอง และความเชื่อไม่มีลักษณะ จัดขึ้นอย่างมีระเบียบ (Organized) ไม่อยู่กับที่ (Dynamic) และได้จากการเรียนรู้ (Learning)

จากความหมายของคนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า คน หมายถึง ผลรวมของ คุณลักษณะส่วนตัวที่เขารับรู้ตัวเอง เป็นโลกภายในของแต่ละคน ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ จาก สิ่งแวดล้อมที่ตัวเขาปะทะสังสรรค์และอาศัยวิถีภาวะ ในแต่ละคนจะมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน

2.2 ความหมายของความคิดเกี่ยวกับตน (Self-Concept)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่า คำว่า Self-Concept ในภาษาอังกฤษนั้น ที่นำมาใช้ในภาษาไทยและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ มโนภาพแห่งตน อัตมโนทัศน์และความคิด เกี่ยวกับตน และสิ่งก็เกี่ยวกับตนเอง เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะขอใช้คำว่า "ความคิดเกี่ยวกับตน" เพราะได้อาศัยแนวทางการวิจัยของ อ้อมเคือน สดมณี (2523)

ความคิดเกี่ยวกับตน (Self-Concept) นี้เป็นส่วนหนึ่งของ "ตน"(Self) ซึ่ง "ตน" หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นตัวของเรา คือ ร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถ นิสัย ใจคอ ค่านิยมของคนนั้น ๆ ได้แก่ ฉันเป็นคนไทย ฉันเป็นคนเก่ง(อาาไพ ศิริวัฒน์.2515 : 92) และความคิดเกี่ยวกับตนยังเป็นโครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม (Roger. 1981 : 136) นอกจากนี้ ริมี (Riamy) ได้กล่าวถึงความคิดเกี่ยวกับตนว่า เป็นการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูกจัดให้เป็นระบบมากหรือน้อยก็เป็นผลมาจากการสังเกต "ตน" ทั้งในอดีตและ ปัจจุบัน...นั่นเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อเกี่ยวกับตัวของเขาเอง ความคิดเกี่ยวกับตนเป็นแผนที่ที่แต่ละบุคคล ใช้พิจารณาเพื่อเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ตัดสินใจเลือก (Dinkmeyer. 1965:184) และความคิดเกี่ยวกับตนยังเป็นผลรวมของความนึกคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ศรัทธา ความพอใจ และการรับรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับตนเอง รวมทั้งการประเมินผลตนเอง ในด้านความเป็น เอกลักษณะี ความมีคุณค่า และความสามารถในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณทิพย์ เกษะนันท์ (2517 : 56) ที่ได้สรุปความหมายของมโนภาพแห่งตนไว้ว่า เป็นความคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นลักษณะที่ ตนคิดว่าเป็นตัวเขาเองตลอดเวลาทุกสถานที่ แต่ "มโนภาพแห่งตน" ไม่ใช่ "ตน" เพราะ ตน คือ วิถีทางที่ตนเป็นตนของตนเอง รวมความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองพร้อมทั้งร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถ นิสัยใจคอลงไปด้วย อาาไพ ศิริวัฒน์ (2515 : 93) มีความเห็นใน ทานองเดียวกันว่า ตนและมโนภาพแห่งตนไม่ใช่สิ่งเดียวกัน มโนภาพแห่งตนเป็นส่วนหนึ่งของตน เป็นส่วนสำคัญและ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของตน

सानิต รัตตัญญู. (2533) ได้ให้ความหมายว่า มโนภาพแห่งตน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการประเมินตนเองให้เกิดความเข้าใจ ความรู้สึก ทักษะคติต่อตนเองทั้งในด้านที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผ่องศรี อิ่มสอน (2530 : 8) ได้ให้ความหมายว่า มโนภาพแห่งตน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ของตนเอง เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไรในด้านสุขภาพร่างกาย นิสัย อารมณ์ และ ความรู้สึก ทักษะคติ ค่านิยม ตลอดจนความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ด้านการศึกษา และอาชีพ ตามความเป็นจริงในปัจจุบันและตามความคาดคิดเอาไว้ในอนาคต

สรุป ความคิดเกี่ยวกับตนเอง หรือมโนภาพแห่งตน เป็นส่วนหนึ่งของตน เป็นส่วนสำคัญ และเป็นคุณลักษณะประจำของตน เป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และรับรู้ว่าเป็นอย่างไร ตลอดจนความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

2.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตน (Self-Concept)

โรเจอร์ส (Strang. 1957 : 77 ; citing Rogers. 1954) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมให้บุคคลมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้คือ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ได้รับการยอมรับจากสังคม และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ นอกจากนั้น แสตรง์ (Strang. 1957 : 77) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า บุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตนที่ดีนั้นควรเป็นบุคคลที่เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และมีความมั่นใจในตนเอง

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1978 : 525) กล่าวว่า บุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตนในทางบวกจะมีลักษณะนิสัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าและความสำคัญในตนเอง มองเห็นตนเองอย่างแท้จริง สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี นอกจากนั้น เฮอร์ลอค (Hurlock. 1978 : 372) ได้ให้ความคิดเห็นอีกว่า ความคิดเกี่ยวกับตนมีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางด้านจิตใจมีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ เกี่ยวกับคุณค่าในตนเองความสามารถในการปรับตัว ความซื่อสัตย์ และความมั่นใจในตนเอง

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตนที่ดีหรือมีความคิดเกี่ยวกับตนในทางบวกนั้นควรประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. รู้สึกสำนึกในตนเอง (Self Awareness)
2. รู้จักและเข้าใจตนเอง
3. ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเอง
4. รู้จักและเข้าใจผู้อื่น
5. ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี
7. มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น
8. มองเห็นคุณค่าในตนเอง
9. ไม่มีความรู้สึกที่เป็นหมมด้อย
10. ต้องการปรับปรุงตนเอง
11. มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง

2.4 ความสำคัญของความคิดเกี่ยวกับตน (Self-Concept)

ความคิดเกี่ยวกับตนนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ ดังนั้นบุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตน ต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย ดังเช่น ลาซารุส (Lazarus. 1963 : 61) ได้กล่าวว่า ความคิดเกี่ยวกับตนจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลและทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง บุคคลจะแสดงพฤติกรรมไปตามที่คิดว่าตนเป็น ซึ่ง อนงศ์ นิยมธรรม (2531 : 8) ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ความคิดเกี่ยวกับตนเป็นแกนกลางของการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ หรือเป็นแกนกลางของบุคลิกภาพของบุคคล นอกจากนั้น อาชีพ ศิริวัฒน์ (2530 : 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในแง่ของปัจจัยที่ทำให้เราสามารถเข้าใจถึงพฤติกรรม พยากรณ์พฤติกรรมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่นได้ ซึ่ง ชูชัย สมิทธิกร (2530 : 67) มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าบุคคลจะมีการกระทำไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมั่นคงเกี่ยวกับตน ดังนั้นถ้าบุคคลมีความคิดเกี่ยวกับตนในไร้อิงดี เรื่องหนึ่งนั้นจะมแนวโน้มว่าบุคคลนั้นจะสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ดี และเช่นกันถ้าบุคคลมีความคิดเกี่ยวกับตนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นจะมแนวโน้มว่าบุคคลนั้นจะกระทำสิ่งนั้นได้ไม่ดี เพราะฉะนั้นบุคคลจึงไม่ควรสร้างความคิดเกี่ยวกับตนในแง่ลบ

ความคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของบุคคล ซึ่ง แมคแคนเลส (McCandless.1967 : 291) พบว่าบุคคลที่มีความคิดเกี่ยวกับตนเองจะมีลักษณะที่พึงประสงค์มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี มีความอยากรู้อยากเห็น มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและจะใช้กลวิธานป้องกันตัว (Defense Mechanism) น้อยมาก และพบว่ามีงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่สนับสนุนคากสาวข้างต้น เช่น งานวิจัยของ ฮาเมด (Hamed. 1967), มาร์जारีและมาร์ติน (Marjarie and Martin. 1984) และ วิมล สุวรรณณี (2527)

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ความคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลไปในแนวทางต่าง ๆ เช่น เด็กนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีประเด็นที่สำคัญส่วนหนึ่งมาจากความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองว่ามีความสามารถทางด้านคำนวณ ซึ่งความรู้สึกนึกคิดนี้มาจากการรับรู้ด้วยตนเอง จากผลการเรียน หรือจากการให้ข้อมูลของอาจารย์และผู้ปกครอง เป็นต้น เมื่อความคิดเกี่ยวกับตนเองมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นจึงไม่ควรจะละเลยที่จะให้ความสำคัญ และพัฒนาให้บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับตนเองดีต่อไป

2.5 องค์ประกอบของความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self - Concept)

โรเจอร์ส (Rogers) เป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ให้ความสำคัญในเรื่อง "อัตตา" อย่างมาก และได้ตั้งทฤษฎีตนเอง (Self Theory) ขึ้นมา ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทางด้านคลินิกว่า เป็นทฤษฎีที่ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (Client - Center Theory) เป้าหมายของการให้การบำบัดผู้ป่วยอยู่ที่การพัฒนา "อัตตา" ของผู้ป่วย ซึ่ง โรเจอร์ส (Pervin. 1980 : 117 ; citing Rogers. 1961) ได้แบ่งองค์ประกอบของ "อัตตา" เป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ตนตามสภาพความเป็นจริง (Real Self) ไปนลักษณะของบุคลิกที่ปรากฏออกมา รวมถึงทัศนคติ ความรู้สึกว่าคุณคือใคร เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของตนเองตามสภาพที่เป็นจริง

2. ตนในอุดมคติ (Ideal Self) เป็นความนึกคิดที่ตนเองอยากจะเป็นรวมถึงทัศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองว่าเป็นคนในอุดมคติอย่างไร

องค์ประกอบของ "อัตตา" ตามแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers) จะแยกเป็นส่วนที่จะอยู่ในสภาพความเป็นจริง และส่วนที่อยู่ในอุดมคติ โรเจอร์ส (Rogers) ไม่สนใจที่จะแยก "อัตตา" เป็นส่วนของการประเมินค่า ต่างจาก แชนน์ (Siann) และ โลเวลล์ (Lovell) ซึ่งได้ให้ความสำคัญแยกองค์ประกอบของ "อัตตา" ในด้านการประเมิน ดังนี้

แชนน์ (Siann. 1980 : 73) ได้กล่าวถึง "อัตตา" ว่าเป็นผลรวมของทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นตัวบุคคล จะรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ระบบความคิด ทักษะคิคุณค่า และสิ่งแวดล้อมทั้งหมดภายในตัวบุคคล จากแนวความคิดนี้ แชนน์ (Siann) ได้แบ่ง "อัตตา" เป็นสองส่วน คือ

1. ความคิดเกี่ยวกับตน (Self - Concept) หมายถึงความคิดเกี่ยวกับตนเอง คิดว่าตนเองเป็นอย่างไร เป็นส่วนของความคิดเกี่ยวกับภาพรวมของตนเอง (Self Picture)
2. คุณค่าในตนเอง (Self Esteem) เป็นส่วนของความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง จากที่เราคิดว่าเราเป็นอย่างไร จากนั้นเป็นการประเมินคุณค่าความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าหรือไม่ เป็นส่วนของความมีคุณค่าของภาพรวมของตน

โลเวลล์ (Lovell. 1980 : 115 - 118) ได้แบ่งองค์ประกอบของอัตตมโนทัศน์ เป็น 3 ส่วน คือ

1. ภาพลักษณ์แห่งตน (Self Image) เป็นลักษณะของบุคคลที่ปรากฏออกมาในช่วงแรกของชีวิต บุคคลจะได้ภาพลักษณ์จากบุคคลอื่น โดยเฉพาะจากพ่อแม่ บุคคลในครอบครัว และเพื่อน ๆ ตามลำดับ โลเวลล์ (Lovell) เรียกภาพลักษณ์แห่งตนว่าเป็นตนตามสภาพความเป็นจริง (Real Self) ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ปรากฏออกมาให้เห็นจริง
2. ตนในอุดมคติ (Ideal Self) เป็นภาพที่บุคคลต้องการจะเป็นตนในอุดมคติ มีจุดเริ่มจากการมีบุคคลอื่น ๆ เป็นแบบอย่าง และจะสร้างแบบอย่างของตนขึ้นมา (Model Self) ในเด็กเล็กจะมีแบบอย่างของตนเองโดยเริ่มจากพ่อแม่ หรือคนใกล้ชิด ในช่วงวัยรุ่น เด็กจะมีแบบอย่างที่ได้มาจากนักกีฬาเด่น ๆ นักแสดง หรือบุคคลยอดนิยม ส่วนวัยรุ่นผู้ใหญ่แบบอย่างจะเป็นไปตามจินตนาการของบุคคลที่ประสบผลสำเร็จ

3. คุณค่าในตนเอง (Self Esteem) เป็นความรู้สึกที่มีต่อตนเอง คนในอุดมคติจะเป็นส่วนที่สำคัญในการตัดสินคุณค่าในตนเอง คุณค่าในตนเองจะเกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างภาพลักษณ์แห่งตนกับคนในอุดมคติ ถ้าใกล้กันมากจะมีคุณค่าในตนเองสูง และถ้าแตกต่างกันมากคุณค่าในตนเองจะต่ำ บุคคลที่มีคุณค่าในตนเองต่ำจะเป็นคนที่มีความวิตกกังวลสูง รู้สึกไม่ปลอดภัย และสุขภาพจิตไม่ดี

จากการแบ่งองค์ประกอบของ "อัตตา" ตามแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers), แชนน์ (Siann) และโลเวลล์ (Lovell) จะเห็นว่าทั้ง 3 แนวคิดมีความสอดคล้องและคาบเกี่ยวกันและเป็นส่วนที่ประกอบด้วยการรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองเกิดเป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองและความรู้สึกนึกคิดที่ตนปรารถนาที่จะเป็น ซึ่งความปรารถนาบางส่วนอาจจะเป็นจริงแล้ว และบางส่วนยังไม่เป็นจริง ความรู้สึกนึกคิดทั้งสองประการนี้จะทำให้บุคคลเกิดการประเมินตนเอง เกิดเป็นความรู้สึกต่อคุณค่าของตนเอง

2.6 ทฤษฎีความคิดเกี่ยวกับตน

2.6.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับตน (Self Theory) (อ้อมเดือน สดมณี. 2523 : 38-45)

ในระหว่างตอนปลายศตวรรษที่ 19 ความคิดเกี่ยวกับตัวตนได้รับความสนใจในหมู่นักปรัชญา และนักจิตวิทยาเป็นอย่างมาก ถึงขนาดที่ใช้พัฒนาการและหน้าที่ของตัวตน เป็นแกนกลางของการศึกษาชีวิตและสังคม

นัก Symbolic Interaction ในยุคแรก ๆ (Cooley, Dewey, Thomas และ Mead) ต่างมีความเห็นร่วมกันประการหนึ่งว่า สังคมและบุคคลที่อยู่ภายในสังคมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกเป็นหน่วยที่ต้องพึ่งกันอยู่ตลอดเวลา ต่างมีความเห็นว่าบุคคลที่อยู่ภายในสังคมมีตัวตน และมีการปฏิบัติติดต่อกัน สังคมมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของมนุษย์ พัฒนาการของตัวตนและบุคลิกภาพ และนิสัยใจคอของมนุษย์นั้น ส่วนหนึ่งซึ่งได้มาจากการอบรมเลี้ยงดู ก็อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มสังคม ซึ่งเป็นสังคมแห่งการประพฤติปฏิบัติต่อกันอย่างเข้าใจในความหมาย และสัญลักษณ์ของการกระทำต่อกันและกัน

บุคคลแรกที่นำความคิดเรื่องตัวตนมาสู่ความสนใจของนักจิตวิทยาสังคม คือ William James เขาได้จำแนกตัวตนเป็น 2 อย่าง คือ

ตัวตนของจิตสำนึก (Pure Ego) หรือที่เรียกว่า "I" และตัวตนในลักษณะเป็นวัตถุของการสะท้อนกลับ เรียกว่า "Me" ซึ่งประกอบไปด้วยผลรวมของทุกสิ่งทุกอย่างจะรวมเป็นตัวเอง กล่าวได้ว่า William James ได้กำหนดให้ตัวตนแบบบุคคลโดยตัวตนจะถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนหนึ่งคือ "I" ได้แก่ตัวตนที่เป็นเสมือนผู้รู้ ผู้คิด และการแสดงออกของจิตสำนึก หรือเป็นผู้รับรู้ ส่วนที่สองคือ "Me" เป็นตัวตนที่เป็นเสมือนวัตถุของการสะท้อนกลับหรือเป็นตน ให้ฐานะผู้รับรู้เป็นการรวบรวมของลักษณะตัวตน "Me" นี้คือ สิ่งที่มีบุคคลนึกคิดเกี่ยวกับตนเองประกอบด้วยลักษณะ 3 ลักษณะ คือ

ก. ส่วนสำคัญของ "Me" ซึ่งได้แก่

1. The Material Self คือตัวตนที่แสดงทางวัตถุให้เห็นด้วยสายตา เช่น ร่างกาย บ้าน รถยนต์ ทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ ที่เราเป็นเจ้าของ

2. The Spiritual Self คือกระบวนการทางจิตใจตัวตนด้านจิตใจ ได้แก่ ประสบการณ์ส่วนตัว รูปลักษณะบุคลิกต่าง ๆ สำนึกการพูด ทักษะคติ หรือการรับรู้ทางสังคม

3. Social Selves คือตัวตนในสังคม หมายถึงความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น เช่น การที่เราได้รับการมองจากพ่อแม่ จากเพื่อน หรือจากครู

ข. อารมณ์ (Emotion) ได้แก่ ความพอใจเกี่ยวกับตัวตน หรือความไม่พึงพอใจแก่ตัวตน

ค. การกระทำ (Actions) เช่น การค้นหา หรือการรักษาตัวไว้อย่างมั่นคง ซึ่งทั้งสองอันนี้จะพบได้ เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น เช่น วันสุดสัปดาห์พ่อแม่มีจุดหมายมาถึงให้กลับบ้าน ในขณะที่เพื่อนสนิทชวนไปเล่นเรือใบ เป็นบทบาทที่คนอื่นคาดหวังให้เราปฏิบัติ ทั้งสองฝ่ายทำให้เกิดบทบาทขัดแย้ง Role Conflict ดังนั้นจึงทำให้เราต้องเลือกเป็นเพื่อนที่ดีหรือลูกที่ดี ตัวตนแบบใดที่เราเลือก เช่น ความเป็นมิตรภาพต่อเพื่อนฝูงตัวตานั้นก็จะมั่นคงและคงอยู่ ในขณะที่ตัวตนเกี่ยวกับการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ จะต้องลดน้อยลงไป

ความสามารถในการสวมบทบาทของผู้อื่นกลับมามองตน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความคิดในเรื่องการมองตน Cooley ได้อธิบายว่า รูปภาพที่เรามองตนผ่านกระจก จะประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ

1. Social Meaning ความคิดคำนึงของเรา ที่คาดว่ามีผู้อื่นคิดอย่างไร การคาดคะเนของผู้อื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจของเรา

2. Social Value ความคิดคำนึงของการตัดสินประเมินที่บุคคลอื่นจะกระทำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เราเห็น

3. Self Feeling ที่เราคิดว่ามีผู้อื่นประเมินตัวเรา ขบวนการของ Self Evaluation เช่น รู้สึกภูมิใจ หรืออับอาย

กลไกซึ่งปัจเจกบุคคลสามารถมองตัวเองเสมือนหนึ่งเป็นวัตถุ ก็คือ กลไกของการรับบทบาท (Role Taking) รวมทั้งขบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อากัปกิริยาที่เกี่ยวกับเสียงหรือคำพูดด้วยวิธีการรับบทบาทของคนอื่น ๆ เข้ามาเล่นจริง ๆ หรือลองเล่นเช่นนี้เท่านั้น ที่ปัจเจกบุคคลสามารถมองตัวเองเสมือนหนึ่งเป็นวัตถุ จุดยืนของคนอื่น ๆ จะให้แทนเวที (Plat Form) ให้แก่เราสำหรับที่จะออกไปจากตัวเอง เสมือนไปยืนมองตัวเองอยู่บนแท่นเวทีอันนั้นแล้วได้เห็น ว่า ตัวเองนั้นเป็นอย่างไร

Cooley กล่าวไว้ว่า

- I am not what I think I am.
- I am not what you think I am.
- But I am what I think you think I am.

คนเราจึงรู้ว่า มีตัวตนได้ก็โดยการคิดคาดคะเน และตัดสินด้วยตัวเองว่า คนอื่นเขามองตนอย่างไร พัฒนาการของตัวตน เกิดขึ้นควบคู่กันไปกับพัฒนาการของความสามารถที่จะรับบทบาท

คำว่าตัวตนที่นักจิตวิทยาใช้ มีความหมายกว้างมาก ในบางครั้งนักจิตวิทยาก็ใช้คำว่าตัวตน ในขณะที่มีหมายถึง อัตมโนทัศน์ หรือการสร้างมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) ด้วย ส่วน สานิต รัตตัญญู (2533 : 16-17) ได้ใช้คำว่า "อัตตา" โดยกล่าวว่า การศึกษานเรื่องของ "อัตตา" นั้นพึงจะได้รับความสนใจอย่างจริงจังในระยะหลัง อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของแนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยมและจากข้อข้องใจที่เกิดขึ้นกับจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยา นักจิตวิทยาที่หันมาสนใจเกี่ยวกับ "อัตตา" มีหลายคนด้วยกัน เช่น โรเจอร์ส (Rogers), เอเดเลอร์ (Alder), มีด (Mead), เลวิน (Lewin), แอลพอร์ท (Allport) และ โคมส์และสไนก (Combs and Snygg)

เป็นต้น ทฤษฎีของนักจิตวิทยาแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ประสบการณ์ หรือ แรงุมต่าง ๆ ที่นักจิตวิทยาแต่ละคนให้ความสนใจ เช่น ซัลลิแวน (Sullivan) ให้ความสนใจในด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ในขณะที่ แอลพอร์ต (Allport) ให้ความสนใจในด้านการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ปัจจุบันของแต่ละบุคคล ซึ่งจะขอเสนอทฤษฎีที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีของโรเจอร์ส

โรเจอร์ส (Rogers and Shulman. 1979 : 77 - 78 ; citing Rogers. 1961) ได้สรุปองค์ประกอบของบุคลิกภาพไว้ 3 ส่วน คือ

1. อินทรีย์หรือตัวบุคคล (Organism) เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพ เป็นส่วนที่มีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่าง ๆ ตามการปรับตัว และการได้ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม
2. ขอบข่ายของสนามประสบการณ์ (Phenomenal Field) เป็นโลกของสนามประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล ซึ่งจะ เป็นแหล่งของข้อมูลสำหรับบุคคลในการปรับตัวและมีปฏิกิริยาต่อสิ่งต่าง ๆ ข้อมูลนี้เป็นตัวที่บุคคลสามารถรู้คนเดียว ส่วนของขอบข่ายสนามประสบการณ์ (Phenomenal Field) จะมีทั้งส่วนที่รู้ตัว (อยู่ในจิตสำนึก) และส่วนที่ไม่รู้ตัว (อยู่ในจิตไร้สำนึก)
3. "อัตตา" หรือ ความคิดเกี่ยวกับตน (Self or Self - Concept) เป็นส่วนที่พัฒนามาจากส่วนของสนามประสบการณ์ โดยจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นจนแยกออกมาเป็นอีกระบบหนึ่ง เป็นส่วนที่สำคัญต่อการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ และ "อัตตา" จะช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดี "อัตตา" เป็นส่วนที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

โรเจอร์ส (Rogers) แบ่ง "อัตตา" หรือ "ความคิดเกี่ยวกับตน" เป็น 2 ชนิด คือ ตนจริง (Real Self) และ ตนในอุดมคติ (Ideal Self) ทฤษฎีของโรเจอร์ส (Rogers) เน้นที่การทำให้การบำบัดแก่ผู้ป่วยโดยมุ่งทำให้ผู้ป่วยได้เข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

2. ทฤษฎีของซัลลิแวน

หฤทัย อติชาติพงษ์ (2525 : 113 - 114) ได้อ้างถึงทฤษฎีบุคลิกภาพของ ซัลลิแวน (Sullivan) ซึ่งเน้นประเด็นสำคัญในเรื่องขบวนการที่เด็กรับรู้สิ่งแวดล้อม และนำความรู้สึกนั้นมา

ปรับปรุงให้กับตนเอง ซัลลิแวน (Sullivan) ได้กล่าวถึงเรื่อง "อัตตา" ว่า "บุคคลจะรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไรนั้นเมื่อเกิดจากการมีสัมพันธภาพ หรือปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยเฉพาะกับบิดามารดา บุคคลทุกคนที่เกิดมาจะมีความสามารถในการเรียนรู้ที่จะสร้าง "อัตตา" สำหรับตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบิดามารดาและผู้ใกล้ชิด ตัวอย่างเช่น เมื่อแรกเกิดบิดามารดาจะเข้าโอบอุ้มเด็กเมื่อเด็กร้องไห้ เมื่อเด็กหิวเด็กจะได้รับความรักความอบอุ่น และเรียนรู้ว่าการร้องไห้ของตนจะมีอิทธิพลให้มารดาเอาใจใส่ เด็กจะเกิดการสร้าง "อัตตา" ขึ้นเบื้องต้นว่า "ตนมีคุณค่า" และเมื่อเติบโตขึ้นเด็กที่ได้รับการชมเชยจะทำให้เด็กคิดว่า "ฉันเป็นคนดี คนเก่ง"

จากทฤษฎีของ ซัลลิแวน (Sullivan) จะเห็นว่าการสร้าง "อัตตา" ของบุคคลนั้นเน้นที่การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของชีวิตปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เด็กที่มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านบวกจะรู้สึกว่าคุณค่าก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากที่เด็กได้รับความรักความอบอุ่น บิดามารดามีความรู้สึกที่ดีกับเด็กและมีความเชื่อมั่นในตัวเด็กเป็นสำคัญ

3. ทฤษฎีของมิด

มิด (Hall and Lindzey. 1970 : 521 ; citing Mead. 1934) ได้เสนอทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อปรัชญาทางสังคมในยุคนั้นเป็นอย่างมาก มิด (Mead) สนใจ "อัตตา" ในลักษณะของการเป็นตัวตนและมีความรู้สำนึกในตนเอง (Self Awareness) มากกว่าที่จะเป็นระบบกระบวนการ "อัตตา" ของบุคคลไม่ได้เกิดมาพร้อมกับบุคคล แต่จะเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์กับบุคคลอื่น ๆ จากการที่บุคคลมีปฏิริยาโต้ตอบต่อเด็กจะเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้เพื่อจะเกิดการคิดพิจารณาไปว่าตัวเขาเป็นบุคคลหนึ่งตลอดทั้งเกิดทัศนคติและความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มิด (Mead) ได้เห็นว่า "อัตตา" เป็นคำตอบสนองกับบุคคลอื่น ๆ ที่มีต่อตัวเขา "อัตตา" ตามแนวคิดนี้จึงเป็น "อัตตา" ทางสังคม (A Socially Firm Self) "อัตตา" จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในสังคมและจากการติดต่อสื่อสารกันภายในสังคม มิด (Mead) เสนอแนะว่า "อัตตา" ของคนเราจะมีการพัฒนาและแสดงออกแตกต่างกันไปตามกลุ่มของสังคม เช่น ในครอบครัว หรือในโรงเรียน เป็นต้น

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ "อัตตา" หรือ "ความคิดเกี่ยวกับตน" ที่ได้เสนอไปแล้วนั้น จะเห็นว่าแนวคิดในเรื่อง "อัตตา" นั้นจะคล้ายคลึงกันในประเด็นที่ "อัตตา" เป็นองค์ประกอบของบุคลิกภาพซึ่งจะได้มาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งจะเริ่มจากครอบครัวโดยที่บิดามารดาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอันดับแรกในการพัฒนา "ความคิดเกี่ยวกับตน" ส่วนประเด็นที่แตกต่างกันคือ การพิจารณา "อัตตา" ในความหมายของทัศนคติและความรู้สึกต่อตนเอง เป็นการประเมินค่าตนเอง (Self as Object) หรือในความหมายของกระบวนการทางจิตวิทยาซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารพฤติกรรมและการปรับตัว

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

ในวัยต้นของชีวิตคือวัยทารกนั้น เป็นที่ทราบกันดีว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ทารกจะต้องได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อ-แม่ หรือคนเลี้ยงเป็นอย่างดี เพื่อการพัฒนาที่ดีเมื่อเด็กเติบโตขึ้น พรอยด์ (Freud, 1949 : 26-29) นักจิตวิทยาผู้กำหนดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ มีความเชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเริ่มตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทางบุคลิกภาพเมื่อเด็กโตขึ้น ในช่วงอายุ 1-5 ปีนั้น เด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการ พรอยด์เชื่อว่า ถ้าในช่วงชีวิตตอนต้นได้รับการเลี้ยงดูไม่ดีพอ เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีปัญหาทางการปรับตัว และมีบุคลิกภาพเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงน่าจะมาหาความเข้าใจกับความหมายเสียก่อน

3.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2528 : 38) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่าหมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านความรู้และการกระทำซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะบริหารรางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตน และในการที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดาและบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีและยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมมาให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคณะ. 2526 : 8)

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติกับลูกเพื่อสนองตอบความต้องการของลูก และการอบรมสั่งสอนให้ลูกแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม

3.2 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

สำหรับประเภทของการอบรมเลี้ยงดูมีผู้แบ่งไว้มากมาย แต่ผู้วิจัยจะนำมากล่าวเฉพาะที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ คือ

สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. (2530 : 53) แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 7 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่าตนได้รับการควบคุมทั้งพฤติกรรม ความคิด ทัศนคติ และความรู้สึกโดยตรง และเปิดเผยจากพ่อแม่และคอยออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามเสมอ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ (มีดีควบคุมและเจตนาร้าย)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (Firm Discipline) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่า พ่อแม่คอยกวดขัน ดูแล และแนะนำให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม หรือห้ามมิให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่นอกกรอบนอกรอย ถ้าเด็กไม่ทำตามกฎระเบียบและมาตรฐานดังกล่าวก็จะถูกลงโทษ (มีดีควบคุมและเจตนาร้าย)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย (Physical Punishment) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่า พ่อแม่ลงโทษให้เจ็บกาย เช่น เมียน ตี หยิก เมื่อเด็กทำผิดหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (มีดีเจตนาร้ายและควบคุม)

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง (Overprotection) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่าพ่อแม่แสดงความรักและห่วงใยเด็กจนเกินไป ให้ความช่วยเหลือจนเกินความจำเป็นมักจะเข้ายุ่งเกี่ยวกับเด็กในทุกเรื่องทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่มีอิสระที่จะทำอะไรด้วยตนเองได้ (มีดีรักและควบคุม)

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่าพ่อแม่แสดงความรักและส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ เด็กจะได้รับความเสมอภาคในการทำสิ่งต่าง ๆ (มีดีรักและเสรีภาพ)

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissiveness) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่าพ่อแม่ยินยอมมาให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ตามปรารถนา โดยไม่ต้องทำตามกฎเกณฑ์แม้กระทั่งผิดก็ไม่ได้รับการลงโทษ เด็กรู้สึกที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลยตามใจ โดยไม่มีการหาคำแนะนำที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา (มิติรักและความคุม)

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่า พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ ไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น วิचारณ์ทัศน์ และลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเด็กทำผิด (มิติเจตนาร้ายต่อเสรีภาพ)

ส่วน ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528 : 3-15) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบสังคมไทยโดยศีกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่า ใน การปฏิบัติต่อบุตรได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกข์สุขของเด็กมาก การอบรมแบบนี้เป็นการให้ สิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ เด็กจะให้ความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับ การอบรมสั่งสอนต่าง ๆ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้าหัดผล หมายถึง บิดามารดาที่อธิบายเหตุผลแก่เด็ก ในขณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก ลงโทษลูก มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูกมากกว่าปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์ ช่วยให้ลูกรู้สึกว่าควรทำหรือไม่ควรทำ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต หมายถึง บิดามารดาใช้ วิธีลงโทษทางกายหรือจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดามารดาใช้อย่าง จงใจ ใช้มากหรือน้อยกว่าการให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรม ได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว ขอบรังแก ช่มเหงผู้อ่อนแอ ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยเสริม จริยธรรมของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้ว ผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิด ว่าทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามจะลงโทษเด็ก ถ้าควบคุมน้อย ลงจะปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง บ่อยครั้ง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเด็กนัก ถ้าควบคุมน้อยจะเป็นการรักสนับสนุน

5. การอบรมเลี้ยงดูให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดาและผู้เลี้ยงดู ช่วยให้เกิดช่วยตนเองเร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานไป

และ โรเจอร์ส (Rogers. 1972 : 117) แบ่งแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็น 3 แบบคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่พอใจจนเกินไปหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของลูก ให้ความร่วมมือแก่ลูกตามโอกาสอันควร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าพ่อแม่ก้าวท่ายเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิด เมื่อลูกแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ลูกมีความรู้สึกว่าคุณบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ พ่อแม่ใช้คำพูดที่ลูกรู้สึกอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับความเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ

จะเห็นได้ว่าการแบ่งการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายประเภทด้วยกัน แต่ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ซึ่งเป็นแบบวัดที่ดัดแปลงมาจาก ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ (2528)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

4.1 เพศกับความเชื่ออำนาจภายในตน

พจน์ จันทรวิระกุล (2515) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตนกับเพศ โดยชักกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในสูงกว่าเด็กนักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสโตรแมน (Stroman. 1976 : 6354 - A) ซึ่งศึกษานักเรียนเด็กก่อนวัยเรียน พบว่าเด็กหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตน

สูงกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ ทศนา ทองภักดี (2528) แต่ผลการวิจัยที่กล่าวมานี้
ขัดแย้งกับ การศึกษาวิจัยของ สุนทรีย์ โคมิน และสนิธ สมัครการ (2522) ซึ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นผู้ใหญ่ พบว่าเพศชายมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าเพศหญิง ซึ่ง ทามาทาเบอิ
(Tabatabai. 1981 : 780-A) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ (คนงาน) จำนวน 105 คน
พบว่า เพศชายมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าเพศหญิง และนอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่ไม่พบ
ความแตกต่างระหว่างเพศกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนคือ แบริดเลย์ (Bradley. 1974 :
3505-A) ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จันทรีย์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ (2516) ศึกษากับครู
ชายและครูหญิงที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งในกรุงเทพ
มหานครและส่วนภูมิภาค กรุณา กิจขยัน (2517) ศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร
และจังหวัดใกล้เคียง และผลงานวิจัยของ มนตรี อนันตรักษ์ (2517) ศึกษากับครูในจังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบผลที่ใหม่แตกต่างระหว่างความเชื่อกับอำนาจภายใน
ตนมากกว่าผลที่เพศหญิงหรือเพศชายมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าหรือน้อยกว่ากัน ทั้งนี้
อาจจะ เป็นเพราะสภาพแวดล้อมทั้งบ้านและโรงเรียนส่งเสริมทั้ง 2 เพศ มีความเสมอภาคเท่า
เทียมกันมากขึ้น จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ผลที่ได้ไม่สอดคล้องกัน ทว่าการวิจัยสนใจศึกษาอีกครั้งหนึ่ง
ซึ่งอาจจะนำไปสู่การสรุปผลได้

4.2 ภูมิหลังทางครอบครัวซึ่งเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่ออำนาจภายในตน

ภูมิหลังทางครอบครัว หมายถึง สภาพของครอบครัวและลักษณะของบุคคลต่าง ๆ
ที่ประกอบกันขึ้นเป็นครอบครัว ซึ่งในที่นี้จะรวมถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (รายได้
ระดับการศึกษา) ของพ่อแม่ประเภทหรือขนาดของครอบครัว (ครอบครัวเดี่ยว-ขยาย) สำหรับ
ครอบครัวที่มีภูมิหลังทางโครงสร้างแตกต่างกันจะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานไม่เหมือนกัน
ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม และความเชื่ออำนาจในด้านต่าง ๆ วิธี
การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมและลักษณะที่ต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ

มัวร์สันด์ (Moursund. 1967 : 621-629) กล่าวว่า ปัจจัยที่น่าจะมีผลกระทบต่อ
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนก็น่าจะได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก วิธี
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นอกจากนี้ยังมีเพื่อนบ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และครอบครัวขยาย

(Extended Family) ความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะเสริมสร้างหรือทำลายความเชื่ออันอาจภายในตนของบุคคลได้ ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความเชื่ออันอาจภายในตน

สุนทรีย์ โคมิน และสนิท สัมครการ (2522) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและระบบค่านิยมไทยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งตัวแปรเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา กับความเชื่ออันอาจภายในตน ทั้งเพศหญิงและเพศชายจากกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่มีอยู่ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จนถึง 80 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 2,469 คน กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพชาวไร่ ชาวนา กรรมกร ค้าขายเล็กน้อย คนซึ่งสามล้อไปจนถึงนักศึกษาและข้าราชการในระดับต่าง ๆ ปรากฏว่าผู้ที่มามีอาชีพ ชาวไร่ ชาวนา ผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีการศึกษาระดับต่ำ มีความเชื่ออันอาจภายในตนมากกว่าผู้ที่มามีอาชีพอื่น ๆ รวมทั้งผู้มีรายได้อ่อน และผู้มีการศึกษาสูงด้วย

แฟรงคลิน (Franklin. 1966) ได้ศึกษากับนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่ 10 -12 จาก Purdue Opinion Poll จำนวน 1,000 คนปรากฏว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะมีความเชื่ออันอาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ และ ชานซ์ (Chance. 1965 : 168-179) พบว่านักเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออันอาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ทัศนาศ ทองภักดี (2528) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออันอาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย พบว่า เด็กวัยรุ่นที่บิดามารดา มีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออันอาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดา มีระดับเศรษฐกิจต่ำ เด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออันอาจภายในตนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษานานกลางและต่ำ ส่วนวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออันอาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำ แต่เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยวมีความเชื่ออันอาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากครอบครัวขยาย

สำหรับ ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี (2524) ซึ่งศึกษาเรื่องครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ 5 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ การเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูตักทวง และการยึดบาบบุญ พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวเดี่ยว ได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ 5 ด้าน ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มาจากครอบครัวขยาย

จากเอกสารข้างต้นพบว่า เด็กที่มีระดับเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของครอบครัวสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่ากลุ่มต่ำ ส่วนลักษณะของครอบครัวเดี่ยวขยายพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวขยายที่เคยมีก็ลดน้อยลงกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น แม้แต่ในสังคมชนบทก็พบว่า เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นด้วย !

4.3 การอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่ออำนาจในตน

การอบรมเลี้ยงดู คือ การที่ผู้เลี้ยงดูมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัล หรือลงโทษการกระทำต่าง ๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสสังเกตลักษณะ และการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูอีกด้วย ส่วนการที่ผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมหรือขัดขวางลักษณะหรือพฤติกรรมใด ๆ ของเด็ก ย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคมหรือของกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดู ยังเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้นด้วย ฉะนั้นจึงเข้าใจได้ว่า จากการอบรมเลี้ยงดูเด็กนี้ ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ในสังคมให้แก่เด็ก ถ้าผู้เลี้ยงดูมาจากกลุ่มหรือส่วนของสังคมที่แตกต่างกันแน่นอนว่าเขาเหล่านั้นจะใช้ชีวิตการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นกับความเชื่อลักษณะนิสัยและความเคยชินของคนในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 15)

จากความหมายของการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นการที่ผู้เลี้ยงดู เช่น พ่อ แม่ คนเลี้ยง ำที่ประสบการณ์แก่เด็ก ซึ่งจะสะสมมาเรื่อย ๆ จนเด็กจะเกิดความเคยชินต่อวิธีการถูกอบรมเลี้ยงดู ซึ่ง โรบินสันและเชฟเวอร์ (Robinson and Shaver. 1980 : 171 - 174) พบว่า ประสบการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตน คือ ประสบการณ์ที่สะสมในอดีต ซึ่งได้แก่วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ฉะนั้นบิดามารดาจึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอก ของบุตรเป็นอย่างยิ่ง

บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีการที่จะทำให้นุเคราะห์พัฒนาไปสู่ความเชื่ออำนาจในตน ส่วนมากจะเป็น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงอยู่แล้ว เช่นเดียวกับบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีการที่จะทำให้นุเคราะห์ พัฒนาไปสู่ความเชื่ออำนาจภายนอกตน และยังพบความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างการได้รับแรง เสริมทางบวกกับทางลบของเด็กใน เรื่องความเชื่ออำนาจในตน - นอกตน กล่าวคือ เมื่อเด็กได้รับการ ให้แรงเสริมทางบวก จะทำให้เด็กมองเห็นถึงความเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ระหว่างพฤติกรรม และผลได้ ดังนั้นยิ่งการได้ตอบของพ่อแม่เป็นไปในทิศทางบวกกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของลูก ลูกก็จะมี การพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนมากขึ้นเท่านั้น และในทางตรงกันข้าม ยิ่งพ่อแม่มีปฏิกิริยา ได้ตอบลูกไปในทางลบ ลูกจะยิ่งมีความเชื่ออำนาจนอกตนมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้การขาด มาตรฐาน การขาดคุณเกณฑ์การให้รางวัลและลงโทษ จะทำให้เด็กมีความเชื่ออำนาจนอกตน (Strickland. 1977 : 257) ยิ่งลงโทษมากเด็กยิ่งมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ซึ่งเป็นเพราะ การลงโทษไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเด็กอาจไม่ได้อาศัยความคิดมากหรือบ่อยเท่าที่ถูกลง โทษ นอกจากนี้ความเชื่ออำนาจในตน - นอกตน ยังขึ้นอยู่กับระดับของความเกื้อการุณย์ การสนับสนุน และการยอมรับของพ่อแม่ ซึ่งก็คือการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจะทำให้เด็กมีความเชื่อ อำนาจในตนสูงด้วย (Katkovsky, Crandall and Good. 1967) สอดคล้องกับ โจนวิกกี และ ซีเกล (Nowicki and Segal. 1972 : 33-37) ได้ศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตนของเด็ก โดยอาศัยเด็กที่เป็นผิวขาว มีฐานะทาง เศรษฐกิจอยู่ในระดับกลางก่อนมาทางต่ำ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับ ชั้น 12 พบว่าการรับรู้ ความเกื้อการุณย์ (Nurturance) ของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการมีความเชื่ออำนาจภายในตน นั่นคือเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรู้ว่าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูตนแบบให้ความรักและให้ การสนับสนุน (Supportive) ตนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

สำหรับงานวิจัย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมีของ ทศนา ทองภักดี (2528) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจใน ตนของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบใช้เหตุผลน้อยอย่างเด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยล่าสุดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิ
และคณะ (2529) ในเรื่องการควบคุมสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะของเยาวชนไทย
ซึ่งพบความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์กับการรายงานการถูกละเมิดโดยแบบใช้เหตุผลของเด็ก
ทุกกลุ่ม แต่มีบางกลุ่ม เช่น กลุ่มเด็กชนบทและเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
($r = .17$) อาจจะเป็นเพราะเด็กทั้ง 2 กลุ่มนี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลปริมาณน้อยกว่า
กลุ่มอื่น ๆ ก็ได้

อัญรัตน์ จิรรุ่งศตงคาร (2526) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน -
ภายนอกตนของนักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูตามราย
งานของตนเองต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 (ม.3) ภาคต้นปีการศึกษา 2525
จำนวน 508 คน เป็นชาย 244 คน หญิง 264 คน จากโรงเรียนมัธยมประเภทสหศึกษา 9 แห่ง
ในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่านักเรียนที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบ
ให้ความคุ้มครองมากไป และแบบทอดทิ้ง มีความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตนแตกต่างกัน

โรเนอร์ และคณะ (Rohner and others, 1991 : 681-693) ได้ทำการศึกษา
ถึงผลการลงโทษทางกายที่มีต่อการปรับตัวทางจิตใจของเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบปัญหา 2 ประเด็น
คือ การลงโทษทางกายโดยวิธีการนี้โดยตรงมีผลต่อความสัมพันธ์กับภาวะการปรับตัวทางจิตใจ
ทางลบของเด็ก หรือการลงโทษทางกายมีผลต่อภาวะการปรับตัวทางจิตใจของเด็กโดยผ่านการ
ที่เด็กรับรู้ว่ามีผู้เลี้ยงดูให้การปฏิเสธและอีกประเด็นหนึ่งคือมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 3 ตัว คือ
การลงโทษทางกาย การรับรู้ที่ถูกปฏิเสธ และการปรับตัวทางจิต ตัวแปรเหล่านี้จะเปลี่ยนไป
ตามระดับความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ว่า การลงโทษนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่พ่อแม่จะใช้กับเด็ก กลุ่มตัว
อย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กจาก St. Kitts จาก West Indies อายุระหว่าง
9 - 16 ปี จำนวน 349 คน ซึ่งมีความเชื่อทางวัฒนธรรมว่าการลงโทษเป็นการแสดงถึงการที่พ่อแม่
ให้ความสนใจ และเป็นวิธีการที่จะคอยควบคุมความประพฤติของเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ
แบบสอบถามข้อมูลของครอบครัว การสัมภาษณ์ในเรื่องความเชื่อทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการลงโทษ
แบบสอบถามการลงโทษทางกาย ซึ่งถามถึงความถี่ ความรุนแรงและวิธีที่ถูกลงโทษ แบบสอบถาม
การรับรู้เกี่ยวกับการยอมรับ-ปฏิเสธ ที่เด็กรับรู้ว่ามีพ่อแม่มีต่อตน แบบประเมินบุคลิกภาพ ผลการวิจัย

พบว่า ความเชื่อทางวัฒนธรรมไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางจิต ดังนั้นรูปแบบของการวิเคราะห์ จึงศึกษาเพียงการลงโทษทางกายมีความสัมพันธ์กับการที่เด็กรับรู้ว่าได้รับการปฏิเสธจากพ่อแม่ และ มุ่งผลผ่านไปถึงการปรับตัวทางลบของเด็ก และการลงโทษทางกายมีผลโดยตรงต่อการปรับตัวทางลบของเด็ก และผลการวิจัยในรูปแบบที่ 2 นี้สามารถอธิบายผลได้ว่า การลงโทษที่มีความรุนแรงและบ่อย ๆ จะมีความสัมพันธ์ในทางลบโดยตรงต่อสภาพการปรับตัวทางจิต และการรับรู้ว่าคุณถูกปฏิเสธจากพ่อแม่ยิ่งมากเท่าไรก็จะมีผลต่อการปรับตัวทางจิตที่ไม่ดีมากเท่านั้น และงานวิจัยยังพบว่า มีผลกระทบทางตรงและผลโดยผ่านการรับรู้การปฏิเสธของพ่อแม่จากการลงโทษทางกายที่มีต่อการปรับตัวทางลบของเด็ก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเกี่ยวกับตน

5.1 เพศกับความคิดเกี่ยวกับตน

โดยทั่วไปแบบแผนทางวัฒนธรรมของสังคมมีอิทธิพลต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนของเด็กเป็นอันมาก งานสังคมวิทยานั้นยกย่องผู้ชายให้เป็นหัวหน้า ผู้ชายได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าผู้หญิง การอบรมเลี้ยงดูก็แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้ผู้ชายเกิดความภาคภูมิใจซึ่งมีอิทธิพลต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน (Hurlock, 1967 : 667) ดังนั้นตนตามอัตภาพและตนตามปณิธานของเด็กชายจึงน่าจะสูงกว่าเด็กหญิงและความแตกต่างระหว่างตนตามอัตภาพกับตนตามปณิธานของเด็กชายควรจะไม่น้อยกว่าเด็กหญิงด้วย ส่วน บังอร เสดนนท์. (2512 : 20) พบที่ว่าเด็กชายกับเด็กหญิงมีสิ่งกับเกี่ยวกับตนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา ศิริรัตน์ (2523) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาวะทางอาชีพ สิ่งกับแห่งตนและค่านิยมในงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในและนอกโครงการทดลองฝึกอาชีพกรรมสามัญศึกษา พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสิ่งกับแห่งตนในด้านร่างกาย ศิลธรรม และสังคมแตกต่างกัน แต่มีคะแนนรวมสิ่งกับแห่งตนไม่แตกต่างกัน

อเล็กซานเดอร์ โทลเลอร์ และคณะ (Alexander Tolor and other. 1976: 157-164) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก บทบาททางเพศกับอัตมโนทัศน์ในนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชาย 61 คน หญิง 73 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดอัตมโนทัศน์เทเนนสกี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องงานด้านอัตมโนทัศน์และพฤติกรรมพบว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ในทางบวก (Positive Self-Concept) ทั้งเพศชายและหญิง

จีซัสและสวอลป์ (Gecas and Schwalbe 1986 : 37-46) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของพ่อแม่ที่รายงานโดยพ่อแม่ และตามที่ได้รับรู้ 3 แบบคือ การทำให้อิสระหรือควบคุม ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเด็ก มีผลกระทบต่อการประเมินตนเองของเด็ก 3 ด้าน คือ ความมีคุณค่าในตนเอง ความเป็นบุคคลที่มีความสามารถและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 128 ครอบครัว ประกอบด้วยพ่อ แม่ และเด็กวัยรุ่นชาย หญิง อายุระหว่าง 17-19 ปี ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กันน้อยระหว่างพฤติกรรมที่พ่อแม่รายงานกับการที่ได้รับรู้พฤติกรรมของพ่อแม่ การประเมินตนเองของเด็ก มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับการรับรู้พฤติกรรมของพ่อแม่มากกว่าจากการที่พ่อแม่รายงาน การประเมินตนเองด้านความมีคุณค่าของเด็กผู้ชายมีความสัมพันธ์กันอย่างสูงกับการที่ได้รับรู้ว่าคุณแม่ให้อิสระในการกระทำ และการประเมินตนเองด้านความมีคุณค่าของเด็กหญิงมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับพ่อแม่ที่ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเด็ก

5.2 ภูมิหลังทางครอบครัวกับความคิดเกี่ยวกับตน

แฮร์ริส (Harris. 1961 : 1085 - 1086) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 493 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ดัชนีการปรับตัวและค่านิยม (The Index of Adjustment and Value) พบว่า อัตมโนทัศน์กับระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นสูงมีอัตมโนทัศน์ไปในทางที่พึงประสงค์มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ

บิงอร์ สเตนเนอร์ (2512 : 58 - 62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น และ "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็นของเด็กวัยรุ่นซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนง พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับตนเองของเด็กเรียงตามลำดับ ได้แก่ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ สถานภาพทางสังคม เพศ หน้าที่พิเศษในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพทางครอบครัว

จูไรรัตน์ เปรรมชัยเถียร (2512) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ พบว่าเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสูงและความพอใจ และในลักษณะที่เป็นส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสูงและความพอใจ และในลักษณะที่เป็นส่วนรวมอยู่ในระดับสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย

โจน มีริยะเกิด (2514) เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ พบว่า

1. เด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมดีกว่าวัยรุ่นชาย

2. เด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นต่ำกับเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและลักษณะที่เป็นส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและลักษณะที่เป็นส่วนรวมอยู่ในระดับดีกว่าเด็กวัยรุ่นชายในระดับชั้นเดียวกัน

3. เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกลักษณะ โดยที่เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ความเป็นคนที่น่านิยม และความสูงและความพอใจ อยู่ในระดับดีกว่าเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำ

ดูเปอร์ และคณะ (Cooper and others. 1983 : 153 -159) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) ของเด็กกับลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนอายุ 9 - 12 ปี จำนวน 467 คน ชาย 258 คน และหญิง 209 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของดูเปอร์สมิธและแบบวัดอัตมโนทัศน์ของเพียร์สและเฮริส แบบสอบถามเด็กกับสภาพของครอบครัว แบบวัดลักษณะการรับรู้การอยู่ร่วมกันของครอบครัวกับเด็ก (Family Cohesion Index) 5 แบบ และแบบสอบถามความคิดจากครู พบว่าลักษณะของครอบครัวที่แตกต่างกันจะทำให้เด็กรับรู้ถึงความ

ากลัษิตและทำให้การสนับสนุนในระดับที่แตกต่างกัน ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กจะลดลงเมื่อ การทำให้การสนับสนุนลดลง เด็กที่รับรู้ว่าตนถูกแยกจากบุคคลในครอบครัวจะรับรู้ว่าครอบครัวไม่ทำให้ การสนับสนุนและไม่มีความสุขและจะมีความรู้สึกในคุณค่าต่อตนเองต่ำ และจากการรายงานโดยครู พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวของเด็ก กับความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อน ความสัมพันธ์ของเด็กกับครอบครัวและความรู้สึกมีคุณค่าของเด็ก

सानิต รัตตัญญู (2533) ได้ทำการเปรียบเทียบมรณภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างลักษณะพฤติกรรมและขนาดของโรงเรียนและมรณภาพ แห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

5.3 การอบรมเลี้ยงดูกับความคิดเกี่ยวกับตน

นันทิกา แยมสรवल (2522 : 67 - 68) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพ ของครอบครัวที่สัมพันธ์กับมรณภาพแห่งตน และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของเด็กนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสถานการณืทางเศรษฐกิจและ สังคมแตกต่างกันไม่มีผลต่อมรณภาพแห่งตน และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยแบบคุ้มครอง และแบบทอดทิ้งมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ค่านิยม ความทะเยอทะยาน และการรับรู้เกี่ยวกับตน เองของเด็ก

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523 : 53 - 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบ และมรณภาพแห่งตน ซึ่งผลการศึกษาเรื่อง มรณภาพแห่งตนนั้นเขาได้เปรียบเทียบมรณภาพแห่งตนของเด็กนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ 3 แบบพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีมรณภาพแห่งตนสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับ ครูแบบปล่อยปละละเลยมีมรณภาพแห่งตนต่ำที่สุด และนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปฏิสัมพันธ์ กับครูแบบประชาธิปไตย แบบอิตดาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลยมีมรณภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน

วิมลพักตร์ มนุเสวต (2524) ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบอัตมรณทัศน์และ การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของเด็กด้อยสัมฤทธิ์กับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมปีที่ 6 แบ่งกลุ่มเป็นเด็กด้อยสัมฤทธิ์จำนวน 95 คน และเด็กสัมฤทธิ์ปกติ 95 คน พบผล

ที่เกี่ยวกับอัตมรณทัศน์ดังนี้ คือ เด็กด้อยสัมฤทธิ์จะมีอัตมรณทัศน์ต่ำกว่า เด็กสัมฤทธิ์ปกติในองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย คือ พฤติกรรม รูปร่างลักษณะ บุคลิกภาพ ความวิตกกังวล ความสุขและความพอใจ อัตมรณทัศน์ของเด็กด้อยสัมฤทธิ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่เป็นองค์ประกอบรวมสูงกว่า เด็กด้อยสัมฤทธิ์ที่รับรู้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบทอดทิ้ง และให้ความคุ้มครองมากเกินไป

เชน (Chen. 1981 : 173 - 187) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ของเด็กจีน เกรด 1-9 จำนวน 2112 คน โดยใช้แบบสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็ก (Parent Child Relations) แบบสำรวจอัตมรณทัศน์เทเนเนสซี มาตราวัดความเชื่ออันอาจควบคุมและมาตราวัดคุณภาพทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีความต้องการที่จะได้รับการปฏิบัติที่เป็น การเลี้ยงดูของพ่อแม่ลดลงตามอายุ เด็กหญิงรับรู้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในเรื่องการลงโทษมากกว่าเด็กชาย และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตมรณทัศน์ ซึ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการอัตมรณทัศน์ของวัยรุ่น คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่สนับสนุนส่งเสริมและให้การยอมรับ

โอลูวู (Olowu. 1983 : 131-143) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของวิธีการอบรมเลี้ยงดูกับอัตมรณทัศน์ โดยศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 686 คน โดย 3 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นวัยรุ่นชาวอังกฤษ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และตอบแบบวัดอัตมรณทัศน์ ซึ่งพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับอัตมรณทัศน์ของวัยรุ่น

ลิทอฟสกี และดูเสด (Litovsky and Dusek. 1985 : 373-387) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูกับการพัฒนาอัตมรณทัศน์ในวัยรุ่น เกรด 7-9 ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูของวัยรุ่นกับอัตมรณทัศน์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจำนวน 130 คน ชาย 56 คน หญิง 74 คน ผลจากการวิจัยยืนยันในเรื่อง การพัฒนาอัตมรณทัศน์ของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ให้เด็กได้มีอำนาจของตนเองในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่และเปิดโอกาสให้เรียนรู้ความสามารถของตนเอง

รอสซอฟฟ์ (Rossow. 1985 : 107 - A) ทำการศึกษาเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างอัตมรณทัศน์ของพ่อแม่ ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูก กับความสามารถทางอารมณ์ - สังคม

และอัตมรณทัศน์ของเด็กเกรด 6 เครื่องมือที่ใช้ แบบวัดอัตมรณทัศน์เทนเนสซี (Tennessee Self - Concept) และแบบวัดทางสังคม - อารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นแม่และลูก 94 คู่ โดยให้แม่ทำแบบวัดอัตมรณทัศน์และแบบวัดด้านอารมณ์ - สังคม ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำเสนอคือ การปฏิเสธของแม่รวมทั้งอัตมรณทัศน์ของแม่มีความสัมพันธ์กับอัตมรณทัศน์ของลูก แม่ที่มีอัตมรณทัศน์และทัศนคติในทางลบต่อลูกจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอัตมรณทัศน์ที่ไม่ดีของลูก

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตน

รุ่งนภา ทิณะ (2521. ง - จ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมรณทัศน์

ความเชื่ออำนาจภายใน-นอกตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า อัตมรณทัศน์ ความเชื่ออำนาจภายใน-นอกตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบอีกว่า อัตมรณทัศน์และความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

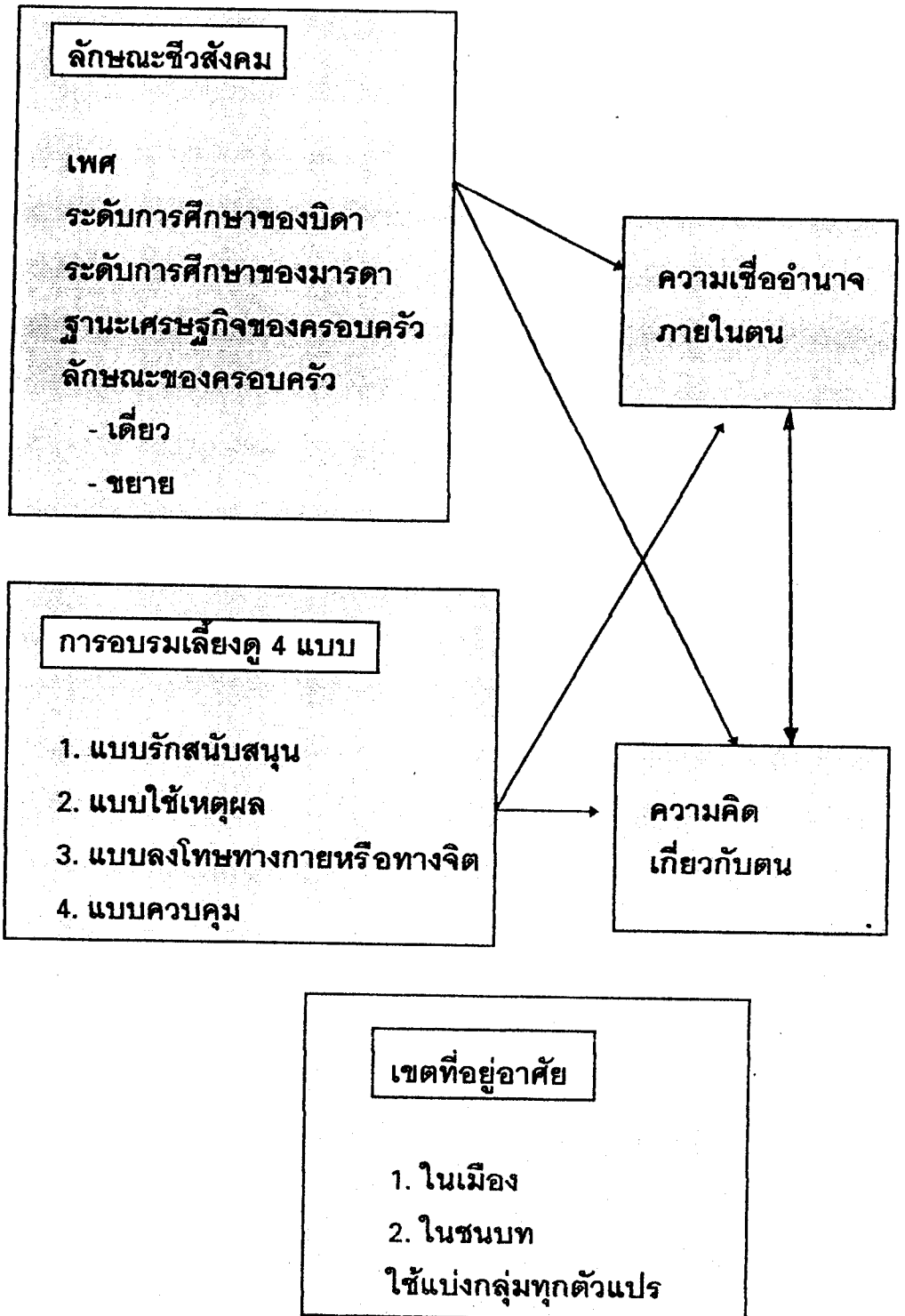
ไพจิตร ผักเจริญผล (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมรณทัศน์

การปรับตัว และสถิติของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 พบว่า อัตมรณทัศน์และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่มีการปรับตัวดีมีอัตมรณทัศน์สูงกว่านักเรียนที่มีการปรับตัวไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน เพราะคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่เชื่ออำนาจภายนอกตน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วนั้น จะพบว่ามีทั้งการหาความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบ

ตัวแปรต่างๆ เช่น ลักษณะทางชีวสังคม การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนและความคิดเกี่ยวกับตน แต่ผลที่ได้ยังมิได้นำไปสู่การสรุปผลที่เด่นชัด นอกจากนี้ยังไม่มีผู้ใดท้าววิจัยในลักษณะเปรียบเทียบตัวแปรต่างๆ แยกตามถิ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทว่า จะส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่ออำนาจภายในตนและความคิดเกี่ยวกับตนแตกต่างกันหรือไม่ จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ดินที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละตัว มีปฏิสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน
2. ดินที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละตัว มีปฏิสัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับตน
3. ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเกี่ยวกับตนทั้งเด็กในโรงเรียน และชนบท

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครไม่เกิน 150 กิโลเมตร อยู่ในเมือง 4 โรงเรียน ในชนบท 4 โรงเรียน ๆ ละ 1 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเมือง 173 คน อยู่ในชนบท 176 คน รวมทั้งหมด 349 คน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งหมด 4 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออันาจภายในตน
4. แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับตน

ลักษณะของแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและครอบครัว เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ เช่น เพศ ชื่อสถานที่ศึกษา ลักษณะของครอบครัว ระดับการศึกษา ของบิดามารดา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ลักษณะของแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นการให้เติมคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ (แสดงไว้ในภาคผนวก)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ในการวิจัยนี้ได้วัดปริมาณการใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบบลงโทษทางกายหรือทางจิต และแบบควบคุม ในแต่ละแบบใช้มาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย จำนวนแบบละ 10 ข้อ แบบวัดทั้ง 4 นี้ ได้สร้างตามแนวของ ดวงเดือน พันธุนานิน และคณะ (2528) ในการหาค่าความเชื่อมั่นในแต่ละแบบได้เท่ากับ 0.790 0.765 0.785 0.778 ตามลำดับของการอบรมเลี้ยงดูข้างต้น

3. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามของ ทศนา ทองภักดี (2528 : 113 - 117) เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดโดยทั่ว ๆ ไป ด้านขบกลาง ด้านการเรียน และด้านการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน รวม 4 ด้าน จำนวน 42 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย ตั้งแต่จริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย ในการหาค่าความเชื่อมั่น ได้เท่ากับ 0.797

4. แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับตน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามของ อ้อมเดือน สดมณี (2523 : 132 - 133) เป็นมาตราการวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Type Scale) ที่ใช้วัดทัศนคติ โดยสร้างข้อความที่แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวตนมาจำนวนหนึ่ง ซึ่งแต่ละข้อความนี้จะสร้างจากคำคุณศัพท์ที่เลือกแล้ว 16 ข้อ ในแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 หน่วย ตั้งแต่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด จนถึง น้อยที่สุด ในการหาค่าความเชื่อมั่น ได้เท่ากับ 0.835

แบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธรังสี อําเภอเมือง และโรงเรียนไพ่แก้ววิทยา อําเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยทําจดหมายแจ้งความประสงค์ของการสอบข้อค้นวัน เวลา ที่จะทดสอบเด็กนักเรียน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและความร่วมมือจากทางโรงเรียนในการเก็บข้อมูล

2. เมื่อได้รับคำตอบจากทางโรงเรียนให้ทำแบบสอบถามไปสอบได้แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง
3. คัดเลือกแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้และตรวจสอบรหัสแล้วจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดที่อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไม่เกิน 150 กิโลเมตร จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 349 คน ไปทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSSX) และวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา
2. เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อใจในตนเอง ความคิดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทที่มีเพศ ภูมิหลังทางครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการของ นิวแมนคูลส์ (Newman Kules Method)
3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนเองกับความเชื่อใจในตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบท ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและเพื่อสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
n	"	จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม
\bar{X}	"	คะแนนเฉลี่ย
S^2	"	ความแปรปรวนของคะแนน
S	"	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	"	ค่าสหสัมพันธ์ที่สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
F	"	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-test
df	"	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	"	ผลบวกกำลังสอง
MS	"	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
MS_e	"	ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน
*	"	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อการนำเสนอตามประเภทของตัวแปรตามซึ่งได้แก่ ความเชื่อทางกายในตน และความคิดเกี่ยวกับตน โดยมีตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของเด็กและของครอบครัว เป็นตัวแปรอิสระในส่วนแรก ส่วนหลังเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางกายในตน กับความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กในเมืองและเด็กในชนบท

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นพื้นฐานของความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของกลุ่ม ตัวอย่างที่ดำเนินการวิจัยนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตีความผลการวิจัยและกำหนดขอบเขตการนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไปด้วย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนทั้งสิ้น 349 คน (100%) เป็นเด็กนักเรียนที่อาศัยในเขตเมือง 173 คน (49.6%) และเป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในชนบท 176 คน (50.4%) เพศชาย 166 คน (47.6%) เพศหญิง 183 คน (52.4%) การศึกษาของบิดามารดาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงระดับอุดมศึกษา 49 คน (14.0%) ระดับมัธยมศึกษา 46 คน (13.2%) ระดับประถมศึกษา 227 คน (65.0%) การศึกษาของมารดาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงระดับอุดมศึกษา 28 คน (8%) ระดับมัธยมศึกษา 25 คน (7.2%) ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าระดับประถมศึกษา 271 คน (77.7%) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (3000 บาท) 153 คน (43.81%) กลาง (3001 - 8000 บาท) 160 คน (45.8%) สูง (8001 ขึ้นไป) 33 คน (9.5%) ลักษณะของครอบครัว ครอบครัวเดี่ยว 259 คน (74.4%) ครอบครัวชาย 87 คน (24.9%)

เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในด้านการได้รับการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใกล้ชิดเหตุผล 157 คน (45.0%) แบบรักสนับสนุน 123 คน (35.2%) แบบควบคุม 19 คน (5.4%) และแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต 50 คน (14.3%)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนที่อยู่นในเมือง และชนบทที่มีเพศ ภูมิหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ดังตาราง 1-17

ตาราง 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับเพศ

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.018	0.063
	เพศ (ข)	1	0.021	0.073
	ก X ข	1	0.050	0.174
	ส่วนที่เหลือ	345	0.289	0.114
	รวม	348	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.010	0.041
	เพศ (ข)	1	0.679	2.761
	ก x ข	1	0.730	2.970
	ส่วนที่เหลือ	345	0.246	
	รวม	348	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านระชากลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	1.308	2.006
	เพศ (ข)	1	0.155	0.238
	ก X ข	1	0.351	0.538
	ส่วนที่เหลือ	345	0.652	
	รวม	348	0.651	

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.265	1.109
	เพศ (ข)	1	0.216	0.906
	ก X ข	1	1.005	4.212*
	ส่วนที่เหลือ	345	0.239	
	รวม	348	0.241	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.126	0.734
	เพศ (ข)	1	0.002	0.012
	ก X ข	1	2.593	0.108
	ส่วนที่เหลือ	345	0.172	
	รวม	348	0.173	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเพศที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 ด้านที่ 3 และรวมทุกด้าน ยกเว้นด้านที่ 4 ที่พบปฏิสัมพันธ์กัน จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิด
ทั่วไปของนักเรียนจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับเพศ เป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	11	22	12	21
		3.65	3.66	3.71	3.82
เพศชายที่อยู่ในเมือง (11)	3.65	-	.01	.06	.17*
เพศหญิงที่อยู่ชนบท (22)	3.66		-	.05	.16
เพศชายที่อยู่ชนบท (12)	3.71			-	.11
เพศหญิงที่อยู่ในเมือง (21)	3.82				-

	r	2	3	4
q.05	(r, 345)	2.77	3.31	3.63
q.05	$\sqrt{MS_e/t}$	= .13	.16	.17

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนหญิงที่อยู่ในเมืองมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 ด้าน
ความรู้สึกนึกคิดทั่วไปมากกว่านักเรียนชายที่อยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.011	0.039
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.005	0.016
	ก X ข	1	0.074	0.255
	ส่วนที่เหลือ	318	0.290	
	รวม	321	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.009	0.035
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.513	2.076
	ก X ข	1	0.375	1.519
	ส่วนที่เหลือ	318	0.247	
	รวม	321	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านโชคกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	1.308	2.006
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	1.100	1.760
	ก X ข	1	0.393	0.0428
	ส่วนที่เหลือ	318	0.625	
	รวม	321	0.629	

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่างๆไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.012	1.050
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.759	3.211*
	ก X ข	1	0.098	0.416
	ส่วนที่เหลือ	318	0.236	
	รวม	321	0.237	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.076	0.451
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.412	2.443
	ก X ข	1	0.208	1.233
	ส่วนที่เหลือ	318	0.169	
	รวม	321	0.169	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูงและต่ำมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 ด้านที่ 3 และรวมทุกด้านไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดาที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของมารดา

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.096	0.328
	การศึกษาของมารดา(ข)	1	0.048	0.165
	ก X ข	1	0.098	0.338
	ส่วนที่เหลือ	320	0.291	
	รวม	323	0.289	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.075	0.303
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.040	0.159
	ก X ข	1	0.000	0.001
	ส่วนที่เหลือ	320	0.249	
	รวม	323	0.247	
ด้านที่ 3 ด้านรชกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.492	0.783
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.687	1.095
	ก X ข	1	0.272	0.433
	ส่วนที่เหลือ	320	0.628	
	รวม	323	0.627	

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิดต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.005	0.022
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.030	0.126
	ก X ข	1	0.285	1.204
	ส่วนที่เหลือ	320	0.237	
	รวม	323	0.236	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.002	0.013
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.060	0.360
	ก X ข	1	0.006	0.036
	ส่วนที่เหลือ	320	0.167	
	รวม	323	0.166	

จากตาราง 4 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของมารดาสูงและต่ำมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของมารดา ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวม
ทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของครอบครัว

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.081	0.286
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	1.416	4.967*
	ก X ข	1	0.406	1.423
	ส่วนที่เหลือ	344	0.285	
	รวม	347	0.288	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.004	0.017
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.005	0.022
	ก X ข	1	0.308	1.233
	ส่วนที่เหลือ	344	0.250	
	รวม	347	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านโชคกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.732	1.138
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	1.763	2.743*
	ก X ข	1	0.096	0.149
	ส่วนที่เหลือ	344	0.643	
	รวม	347	0.646	

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิดต่างๆไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.195	0.810
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.140	0.582
	ก X ข	1	0.429	1.789
	ส่วนที่เหลือ	344	0.240	
	รวม	347	0.240	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.072	0.420
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.268	1.555
	ก X ข	1	0.148	0.857
	ส่วนที่เหลือ	344	0.172	
	รวม	347	0.172	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) พบว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขยายมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 และด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของครอบครัวที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.016	0.05
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	1	0.201	0.69
	ก X ข	2	0.011	0.03
	ส่วนที่เหลือ	343	0.290	
	รวม	348	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรม ต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.002	0.00
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.019	0.07
	ก X ข	2	0.077	0.30
	ส่วนที่เหลือ	343	0.251	
	รวม	348	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านเรขกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	1.287	1.97
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.230	0.35
	ก X ข	2	0.540	0.82
	ส่วนที่เหลือ	343	0.653	
	รวม	348	0.651	

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิด ต่างๆไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.157	0.650
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.274	1.134
	ก X ข	2	0.057	0.235
	ส่วนที่เหลือ	343	0.242	
	รวม	348	0.241	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.130	0.749
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.043	0.246
	ก X ข	2	0.096	0.553
	ส่วนที่เหลือ	343	0.174	
	รวม	348	0.173	

จากตาราง 6 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สูง กลาง และต่ำ มีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออันภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและ

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.058	0.810
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	3.222	11.808
	ก X ข	2	2.527	9.261
	ส่วนที่เหลือ	345	0.273	
	รวม	348	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรม ต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.004	0.018
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	0.743	3.002
	ก X ข	1	0.156	0.629
	ส่วนที่เหลือ	345	0.247	
	รวม	348	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านชกกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	1.184	1.817
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	0.010	0.016
	ก X ข	2	0.701	1.076
	ส่วนที่เหลือ	345	0.652	
	รวม	348	0.651	

ตาราง 7 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิด ทั่วไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.211	0.885
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	0.054	4.423
	ก X ข	1	0.316	1.327
	ส่วนที่เหลือ	345	0.238	
	รวม	348	0.241	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.138	0.818
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	0.802	4.735*
	ก X ข	1	0.716	4.227*
	ส่วนที่เหลือ	345	0.169	
	รวม	348	0.173	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า

1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนที่อยู่ชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านดังกล่าวมากกว่านักเรียนในเมือง ส่วนด้านอื่นๆและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ด้านที่ 2 ด้านที่ 4 และรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 3 ไม่แตกต่างกัน

3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 2 ด้านที่ 3 ด้านที่ 4 แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ดัง ตาราง 8-9

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอนของนักเรียนจำนวนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อยเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	(11)	(21)	(22)	(12)
		3.93	4.11	4.13	4.30
ในเมือง X รักสนับสนุนน้อย (11)	3.93	-	18*	.20*	.37*
ชนบท X รักสนับสนุนน้อย (21)	4.11		-	.02	.19*
ชนบท X รักสนับสนุนมาก (22)	4.13			-	.17*
ในเมือง X รักสนับสนุนมาก (12)	4.30				-
	r		2	3	4
	q.05 (r, 345)		2.77	3.31	3.63
	q.05 $\sqrt{MS_e/\tilde{n}}$	=	.14	.17	.17

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่านักเรียนที่มีเขตที่อยู่อาศัยในเมืองและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 1 มากกว่านักเรียนกลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่อยู่ชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อยมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่มากกว่ากลุ่มนักเรียนในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่อยู่ชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อยพบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านของนักเรียน จำนวนตามเพศที่อยู่อาศัย กับปริมาณการได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อย

กลุ่ม	\bar{X}	11	21	22	12
		3.69	3.83	3.84	3.88
ในเมือง X รักสนับสนุนน้อย (11)	3.69	-	.14*	.15*	.19*
ชนบท X รักสนับสนุนน้อย (21)	3.83		-	.01	.05
ชนบท X รักสนับสนุนมาก (22)	3.84			-	.04
ในเมือง X รักสนับสนุนมาก (12)	3.88				-
	r		2	3	4
	$q_{.05}(r, 345)$		2.77	3.31	3.63
	$q_{.05}\sqrt{MS_e/n}$	=	.11	.14	.15

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านมากกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อย มีความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและ

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.028	0.09
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	1.132	3.95
	ก X ข	1	0.017	0.06
	ส่วนที่เหลือ	345	0.286	
	รวม	348	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรม ต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.002	0.007
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	6.057	26.129
	ก X ข	1	0.214	0.922
	ส่วนที่เหลือ	45	0.232	
	รวม	48	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านเรขกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	1.171	1.837
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	5.254	8.235
	ก X ข	1	0.265	0.415
	ส่วนที่เหลือ	345	0.638	
	รวม	348	0.651	

ตาราง 10 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิด ต่างๆไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.189	0.788
	การอบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผล (ข)	1	0.804	3.358*
	ก X ข	1	0.148	0.620
	ส่วนที่เหลือ	345	0.238	
	รวม	348	0.241	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.121	0.730
	การอบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผล (ข)	1	2.817	17.045*
	ก X ข	1	0.095	0.573
	ส่วนที่เหลือ	345	0.165	
	รวม	348	0.173	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.068	0.24
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	5.099	18.57
	ก X ข	1	0.048	0.17
	ส่วนที่เหลือ	345	0.275	
	รวม	348	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรม ต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.004	0.018
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	6.948	30.374
	ก X ข	1	0.374	1.636
	ส่วนที่เหลือ	345	0.229	
	รวม	348	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านซนกลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.960	1.51
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	6.546	10.33
	ก X ข	1	0.376	0.59
	ส่วนที่เหลือ	345	0.638	
	รวม	348	0.651	

าง 11 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
คนที่ 4 ด้านความรู้สึกริ๊งคิด ทั่วๆไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.123	0.534
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	4.120	17.937*
	ก X ข	1	0.178	0.776
	ส่วนที่เหลือ	345	0.230	
	รวม	348	0.241	
ทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.063	0.402
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	5.620	35.790*
	ก X ข	1	0.127	0.811
	ส่วนที่เหลือ	345	0.157	
	รวม	348	0.173	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต มีความเชื่ออำนาจภายในตน

ายด้านและรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย อย่างมีนัยสำคัญ
สถิติที่ระดับ .05

3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทาง
หรือทางจิตที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออันาจภายในตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและ

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.068	0.2
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	5.099	18.5
	ก X ข	1	0.048	0.1
	ส่วนที่เหลือ	345	0.275	
	รวม	348	0.287	
ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรม ต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.004	0.01
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	6.948	30.37
	ก X ข	1	0.374	0.63
	ส่วนที่เหลือ	345	0.229	
	รวม	348	0.248	
ด้านที่ 3 ด้านโซคลาง	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.960	1.51
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	6.546	10.33
	ก X ข	1	0.376	0.59
	ส่วนที่เหลือ	345	0.634	
	รวม	348	0.651	

ตาราง 12 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกนึกคิด ต่างๆไป	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.123	0.534
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	4.120	17.937*
	ก X ข	1	0.178	0.776
	ส่วนที่เหลือ	345	0.230	
	รวม	348	0.241	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.063	0.402
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	5.620	35.790*
	ก X ข	1	0.127	0.811
	ส่วนที่เหลือ	345	0.157	
	รวม	348	0.173	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนความคิดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทที่มีเพศ ภูมิหลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ ดังตาราง 13-28

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับเพศ

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.054	0.109
	เพศ (ข)	1	0.001	0.002
	ก X ข	1	1.333	2.675
	ส่วนที่เหลือ	345	0.498	
	รวม	348	0.498	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.443	1.360
	เพศ (ข)	1	1.523	4.676*
	ก X ข	1	0.139	0.427
	ส่วนที่เหลือ	345	0.326	
	รวม	348	0.328	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.011	0.028
	เพศ (ข)	1	0.245	0.636
	ก X ข	1	1.165	3.021
	ส่วนที่เหลือ	345	0.386	
	รวม	348	0.387	

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.164	0.440
	เพศ (ข)	1	0.869	2.328
	ก X ข	1	0.005	0.012
	ส่วนที่เหลือ	345	0.373	
	รวม	348	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.090	0.505
	เพศ (ข)	1	0.432	2.418
	ก X ข	1	0.403	2.256
	ส่วนที่เหลือ	345	0.178	
	รวม	348	0.179	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า

- 1) นักเรียนในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนหญิงมีความคิดเกี่ยวกับตนเองด้านที่ 2 มากกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเพศที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.098	0.203
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.090	0.186
	ก X ข	1	0.445	0.919
	ส่วนที่เหลือ	318	0.484	
	รวม	321	0.482	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.209	0.675
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.004	0.012
	ก X ข	1	0.211	0.682
	ส่วนที่เหลือ	318	0.310	
	รวม	321	0.308	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.000	0.000
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	1.308	3.765*
	ก X ข	1	1.280	3.685*
	ส่วนที่เหลือ	318	0.347	
	รวม	321	0.352	

ตาราง 14 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.228	0.595
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.001	0.002
	ก X ข	1	1.146	2.990
	ส่วนที่เหลือ	318	0.383	
	รวม	321	0.384	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.098	0.571
	การศึกษาของบิดา (ข)	1	0.036	0.209
	ก X ข	1	0.693	4.059*
	ส่วนที่เหลือ	318	0.171	
	รวม	321	0.172	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า

- 1) นักเรียนในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่ำมีความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดาส่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดาที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 และด้านที่ 4 ไม่พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ งานกรณีที่พบปฏิสัมพันธ์กันจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ดังตาราง 15-17

ตาราง 15 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียน
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดาเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	12	21	22	11
		3.11	3.30	3.31	3.38
ในเมือง X ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ (12)	3.11	-	.19*	.20*	.27
ชนบท X ระดับการศึกษาของบิดาสูง (21)	3.30		-	.01	.08
ชนบท X ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ (22)	3.31			-	.07
ในเมือง X ระดับการศึกษาของบิดาสูง (11)	3.38				-
	r		2	3	4
	$q.05 (r, 345)$		2.77	3.31	3.63
	$q.05 \sqrt{MS_e / n_i}$	=	.16	.20	.21

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูงมีความคิดเกี่ยวกับ
ด้านที่ 3 มากกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่อยู่ในชนบทที่มีระดับการศึกษ
ของบิดาสูงและต่ำมีความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองที่มีระดับการศึกษาของ
ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอื่นๆ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตน รวมทุกด้านของนักเรียนจำแนกตามเขต
ที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษาของบิดาเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	12	22	21	11
		3.09	3.12	3.20	3.21
ในเมือง X ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ (12)	3.09	-	.03	.11*	.12*
ชนบท X ระดับการศึกษาของบิดาสูง (21)	3.12		-	.08*	.09*
ชนบท X ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ (22)	3.20			-	.01
ในเมือง X ระดับการศึกษาของบิดาสูง (11)	3.21				-
	r		2	3	4
	$q_{.05}(r, 345)$		2.77	3.31	3.63
	$q_{.05}\sqrt{MS_e/\bar{n}}$	=	.08	.10	.11

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่านักเรียนในเมืองที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูง และนักเรียนในชนบทที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูง มีความคิดเกี่ยวกับตนรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนในเมืองที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่ำ และนักเรียนในชนบทที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างนักเรียนในเมืองที่มีระดับการศึกษาสูงกับนักเรียนในชนบทที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่ำ

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตบทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของมารดา

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.082	0.170
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	1.304	2.702
	ก X ข	1	0.330	0.683
	ส่วนที่เหลือ	320	0.483	
	รวม	323	0.484	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.720	2.222
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.002	0.007
	ก X ข	1	0.062	0.192
	ส่วนที่เหลือ	320	0.324	
	รวม	323	0.323	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.175	0.488
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	1.179	3.297*
	ก X ข	1	0.086	0.242
	ส่วนที่เหลือ	320	0.358	
	รวม	323	0.359	

ตาราง 17 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.230	0.603
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.103	0.269
	ก X ข	1	0.040	0.105
	ส่วนที่เหลือ	320	0.382	
	รวม	323	0.380	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.258	1.516
	การศึกษาของมารดา (ข)	1	0.011	0.066
	ก X ข	1	0.003	0.020
	ส่วนที่เหลือ	320	0.170	
	รวม	323	0.170	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของมารดาสูง มีความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาของมารดาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของมารดาที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของครอบครัว

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.020	0.040
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.264	0.527
	ก X ข	1	0.097	0.194
	ส่วนที่เหลือ	344	0.500	
	รวม	347	0.497	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.319	0.980
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.428	1.312
	ก X ข	1	0.732	2.247
	ส่วนที่เหลือ	344	0.326	
	รวม	347	0.327	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.046	0.118
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	1.179	3.297
	ก X ข	1	0.003	0.009
	ส่วนที่เหลือ	344	0.391	
	รวม	347	0.387	

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.042	0.112
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.276	0.734
	ก X ข	1	0.002	0.006
	ส่วนที่เหลือ	344	0.376	
	รวม	347	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.030	0.167
	ลักษณะของครอบครัว (ข)	1	0.012	0.064
	ก X ข	1	0.018	0.098
	ส่วนที่เหลือ	344	0.181	
	รวม	347	0.180	

จากตาราง 18 พบว่า

1. นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวและขยายมีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
3. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของครอบครัวที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.076	0.152
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.116	0.231
	ก X ข	2	0.075	0.148
	ส่วนที่เหลือ	343	0.504	
	รวม	348	0.498	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.252	0.767
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.320	0.976
	ก X ข	2	0.402	1.224
	ส่วนที่เหลือ	343	0.328	
	รวม	348	0.328	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.012	0.033
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	1.768	4.648*
	ก X ข	2	0.222	0.583
	ส่วนที่เหลือ	343	0.380	
	รวม	348	0.387	

ตาราง 19 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.048	0.127
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.105	0.279
	ก X ข	2	0.144	0.381
	ส่วนที่เหลือ	243	0.377	
	รวม	248	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.049	0.271
	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(ข)	2	0.216	1.195
	ก X ข	2	0.037	0.206
	ส่วนที่เหลือ	343	0.180	
	รวม	348	0.179	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า

1. นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับคนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความคิดเกี่ยวกับคนด้านที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับคนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียน
กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ต่ำ ปานกลาง และสูง

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ค่า			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
	\bar{X}	2.95	3.31	3.32
ต่ำ	2.95	-	0.36*	0.37*
ปานกลาง	3.31		-	0.01
สูง	3.32			-
	r		2	3
	$q_{.05}(r, 345)$		2.77	3.31
	$q_{.05}\sqrt{MS_e/n}$	=	0.17	0.20

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและปานกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตน ด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและปานกลาง

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับคนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก
และน้อย

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.044	0.089
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	2.549	5.163*
	ก X ข	1	0.291	0.598
	ส่วนที่เหลือ	345	0.494	
	รวม	348	0.498	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.182	0.560
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	1.334	4.114*
	ก X ข	1	0.891	2.750
	ส่วนที่เหลือ	345	0.324	
	รวม	348	0.328	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.049	0.126
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	1.376	3.572*
	ก X ข	1	0.194	0.505
	ส่วนที่เหลือ	345	0.385	
	รวม	348	0.387	

ตาราง 21 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.051	0.137
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	0.465	1.242
	ก X ข	1	0.033	0.087
	ส่วนที่เหลือ	345	0.375	
	รวม	348	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.026	0.146
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (ข)	1	1.326	7.495*
	ก X ข	1	0.046	2.262
	ส่วนที่เหลือ	345	0.177	
	รวม	348	0.179	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 ด้านที่ 3 และรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 4 ไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาเขตที่อยู่อาศัยและปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.058	0.116
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	0.819	1.653
	ก X ข	1	1.406	2.837
	ส่วนที่เหลือ	345	0.495	
	รวม	348	0.498	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.206	0.627
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	0.744	2.266
	ก X ข	1	0.007	0.020
	ส่วนที่เหลือ	345	0.328	
	รวม	348	0.328	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.038	0.098
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	0.323	0.841
	ก X ข	1	1.470	3.823*
	ส่วนที่เหลือ	345	0.385	
	รวม	348	0.387	

ตาราง 22 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.058	0.154
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	0.096	0.257
	ก X ข	1	0.801	2.144
	ส่วนที่เหลือ	345	0.373	
	รวม	348	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.034	0.191
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ข)	1	0.003	0.016
	ก X ข	1	0.645	3.601*
	ส่วนที่เหลือ	345	0.179	
	รวม	348	0.179	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า

1. นักเรียนในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย มีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและ

รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่ส่งผล

ต่อความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 และด้านที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบปฏิสัมพันธ์ในด้านที่ 3

และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ดังตาราง 23 - 24

ตาราง 23 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียน
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อยเป็นรายคู่

กลุ่ม	12 21 22 11				
	\bar{X}	3.14	3.25	3.32	3.37
ในเมือง X ใช้เหตุผลน้อย (12)	3.14	-	.07	.18	.23*
ชนบท X ใช้เหตุผลมาก (21)	3.25		-	.07	.12
ชนบท X ใช้เหตุผลน้อย (22)	3.32			-	.05
ในเมือง X ใช้เหตุผลมาก (11)	3.37				-
	r		2	3	4
	q.05 (r, 345)		2.77	3.31	3.63
	q.05 $\sqrt{MS_e/f_i}$	=	.17	.20	.21

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่านักเรียนที่อยู่ในเมืองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 3 มากกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนรวมทุกด้านของนักเรียน จำแนกตามเขต
ที่อยู่อาศัยกับปริมาณ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อยเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	21	12	22	11
		3.10	3.12	3.18	3.21
ชนบท X ใช้เหตุผลมาก (21)	3.10	-	0.02	0.08	0.11
ในเมือง X ใช้เหตุผลน้อย (12)	3.12		-	0.06	0.09
ชนบท X ใช้เหตุผลน้อย (22)	3.18			-	0.03
ในเมือง X ใช้เหตุผลมาก (11)	3.21				-
	r		2	3	4
	$q_{.05}(r, 345)$		2.77	3.31	3.63
	$q_{.05}\sqrt{MS_e/ก}$		= 0.11	0.13	0.14

จากตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย
หรือทางจิต

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.064	0.127
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	0.045	0.089
	ก X ข	1	0.030	0.059
	ส่วนที่เหลือ	345	0.502	
	รวม	348	0.498	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.241	0.734
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	0.896	0.732
	ก X ข	1	0.007	0.022
	ส่วนที่เหลือ	345	0.328	
	รวม	348	0.388	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.013	0.036
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	0.506	9.345*
	ก X ข	1	1.519	4.048*
	ส่วนที่เหลือ	345	0.375	
	รวม	348	0.387	

ตาราง 25(ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.085	0.229
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	1.392	3.744
	ก X ข	1	0.076	0.203
	ส่วนที่เหลือ	345	0.372	
	รวม	348	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.053	0.298
	ลงโทษทางกายหรือทางจิต (ข)	1	1.108	6.255
	ก X ข	1	0.195	1.099
	ส่วนที่เหลือ	345	0.177	
	รวม	348	0.179	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทมีความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมีความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้านนี้ และรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่ 1 และด้านที่ 2 ไม่แตกต่างกัน
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต และความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 ด้านที่ 4 และรวมทุกด้าน แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต ที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตน ในด้านที่ 3 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ ดังตาราง 26

ตาราง 26 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียน
จำนวนตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิตเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	12	22	21	11
		3.11	3.25	3.32	3.44
ในเมือง X ลงโทษทางกาย (12)	3.10	-	0.14	0.21*	0.33*
ชนบท X ลงโทษทางกาย (22)	3.12		-	0.07	0.19
ชนบท X ลงโทษทางจิต (21)	3.18			-	0.12
ในเมือง X ลงโทษทางจิต (11)	3.21				-
	r		2	3	4
	q.05 (r, 345)		2.77	3.31	3.63
	q.05 $\sqrt{MS_e/ก}$	=	0.17	0.20	0.22

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่านักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต
มีความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนที่อยู่ในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอื่นๆ

ตาราง 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเกี่ยวกับต้นทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อย

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.064	0.127
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	0.045	0.089
	ก X ข	1	0.030	0.059
	ส่วนที่เหลือ	345	0.502	
	รวม	348	0.498	
ด้านที่ 2 ด้าน Activity ต่างๆ	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.241	0.734
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	0.896	2.732*
	ก X ข	1	0.007	0.022
	ส่วนที่เหลือ	345	0.328	
	รวม	348	0.328	
ด้านที่ 3 ด้าน Potency	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.013	0.036
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	3.506	9.345*
	ก X ข	1	1.519	4.048*
	ส่วนที่เหลือ	345	0.375	
	รวม	348	0.387	

ตาราง 27 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.085	0.229
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1.392	3.744*
	ก X ข	1	0.076	0.203
	ส่วนที่เหลือ	345	0.372	
	รวม	348	0.373	
รวมทุกด้าน	เขตที่อยู่อาศัย (ก)	1	0.053	0.298
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1.108	6.255*
	ก X ข	1	0.195	1.099
	ส่วนที่เหลือ	345	0.177	
	รวม	348	0.179	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า

- 1) นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบท มีความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีความคิดเกี่ยวกับตนเองด้านที่ 2 ด้านที่ 3 ด้านที่ 4 และรวมทุกด้าน มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในด้านที่ 1
- 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนเอง ด้านที่ 1 ด้านที่ 2 ด้านที่ 4 และรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านที่ 3 ที่พบปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ดังตาราง 28

ตาราง 28 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับตนเองด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียน
 งานนอกตามเขตที่อยู่อาศัย กับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อยเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{X}	12	22	21	11
		3.11	3.25	3.32	3.44
ในเมือง X ควบคุมมาก (12)	3.11	-	0.14	0.21*	0.33*
ชนบท X ควบคุมมาก (22)	3.25		-	0.07	0.19
ชนบท X ควบคุมน้อย (22)	3.32			-	0.12
ในเมือง X ควบคุมน้อย (11)	3.44				-
	r		2	3	4
	q.05 (r, 345)		2.77	3.31	3.63
	q.05 $\sqrt{MS_e/n}$		= 0.17	0.20	0.22

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่านักเรียนในเมืองและชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีความคิด
 เกี่ยวกับตนเองด้านที่ 3 มากกว่านักเรียนในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่อื่นๆ

ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียน
ที่มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและชนบททั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ดังตาราง 29-30

ตาราง 29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง
ของนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในเมือง จำนวนเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ความคิดเกี่ยวกับตน ความเชื่ออำนาจภายในตน	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	รวมทุกด้าน
	(Evaluation)	(Activity)	(Potency)	(Interpersonal Quality)	
ด้าน 1 ด้านการเรียนการสอน	.2044*	.1817*	.2575*	.1657*	.3124*
ด้าน 2 ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	.0853	.1552*	.2707*	.1439*	.2496*
ด้าน 3 ด้านโชคกลาง	.0699	.0350	.1882*	.0013	.1178
ด้าน 4 ด้านความรู้สึกนึกคิดทั่วไป	.0898	.1285*	.1699*	.0029	.1523*
รวมทุกด้าน	.1545*	.1633*	.3102*	.0994	.2826*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนที่มีเขตที่อยู่อาศัยในเมือง จำนวนเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน พบว่า

1) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 กับความคิดเกี่ยวกับคนที่ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้ .2044 .1817 .2575 .1657 และ .3124 ตามลำดับ

2) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 2 กับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 2 ด้านที่ 3 ด้านที่ 4 และรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ .1552 .2707 .1439 และ .2496 ตามลำดับ แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 กับความคิดเกี่ยวกับตนเองเฉพาะด้านที่ 3 ($r = .1182$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านอื่นๆ

4) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 กับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 2 ด้านที่ 3 และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ .1285 .1699 .1523 แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านที่ 1 และด้านที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านกับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 1 ด้านที่ 2 ด้านที่ 3 และรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับดังนี้ .1545 .1633 .3102 และ .2826 แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน กับความคิดเกี่ยวกับตนเอง
 นักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในชนบทจำแนกเป็นรายด้าน และในด้านรวม

ความคิดเกี่ยวกับตน ความเชื่ออำนาจภายในตน	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	รวมทุกด้าน
	(Evaluation)	(Activity)	(Potency)	(Interpersonal Quality)	
ด้าน 1 ด้านการเรียนการสอน	.1621*	.0699	.0533	.0158	.1120
ด้าน 2 ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ	.0511	.1695*	.1443*	.1468*	.1805*
ด้าน 3 ด้านโชคกลาง	.0330	.2158*	.1503*	.2463*	.2273*
ด้าน 4 ด้านความรู้สึกนึกคิดทั่วไป	.1967*	.1708*	.2404*	.3036*	.3300*
รวมทุกด้าน	.1393*	.2256*	.2022*	.2564*	.2950*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนที่มีเขตที่อยู่อาศัยอยู่ในชนบท จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน พบว่า

1) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 กับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .1621$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 2 กับความคิดเกี่ยวกับด้านที่ 2 ด้านที่ 3 ด้านที่ 4 และรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามลำดับดังนี้ .1695 .1443 .1468 และ .1805

3) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 กับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 2 3 4 และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามลำดับดังนี้ .2158 .1503 .2463 และ .2273 แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 กับความคิดเกี่ยวกับด้านทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านกับความคิดเกี่ยวกับทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามลำดับดังนี้ .1393 .2256 .2022 .2564 และ .2950

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท ที่มีเพศ ภูมิภาค หลังทางครอบครัวและปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ แตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท ที่มีเพศ ภูมิภาค หลังทางครอบครัว และปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 150 กิโลเมตร อยู่ในเมือง 4 โรงเรียน ในชนบท 4 โรงเรียน ๆ ละ 1 ห้อง รวม 349 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างและปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 4 ฉบับ ได้แก่
 - 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน
 - 2.4 แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับตน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนําแบบสอบถามไปให้นักเรียนทำในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ชี้แจงตามคําชี้แจงในแบบสอบถามและดูแลให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ นักเรียนส่วนมากใช้เวลาทำประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นจึงนําแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนําไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบนับคะแนนแบบสอบถามทุกข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. นําคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามและรายละเอียดจากแบบสอบถามไปหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. เปรียบเทียบความเชื่อใจทางภายในตน ความคิดเกี่ยวกับตนเองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองและชนบทตาม เพศ ภูมิภาคหลังทางครอบครัว และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ในปริมาณที่มากและน้อย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) และใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ นิวแมน-คูลส์ (NewMan-Keuls Method)
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนเองกับความเชื่อใจทางภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียนที่อยู่ในเมืองและชนบท โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation)

(ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : SPSSX)

ผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วนดังนี้

1. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิภาคหลังของครอบครัว (ระดับ

การศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และลักษณะของครอบครัว (เดี่ยว-ขยาย) และปริมาณการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ปรากฏผลดังนี้ คือ

1.1 เมื่อพิจารณารวมทุกด้านพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือไม่พบปฏิสัมพันธ์กัน

1.2 เมื่อพิจารณารายด้านพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเพศที่ส่งผลต่อลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 4 คือ ด้านความรู้สึกรู้สึกผิดทั่วไป และพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน ด้านที่ 1 คือ ด้านการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบปฏิสัมพันธ์กัน

2. ในการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิหลังของครอบครัว (ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ลักษณะของครอบครัว (เดี่ยว-ขยาย) และปริมาณการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ปรากฏผลดังนี้ คือ

2.1 เมื่อพิจารณารวมทุกด้านพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา และเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เมื่อพิจารณารายด้านพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา เขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต และเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบปฏิสัมพันธ์กัน

3. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบททั้งรายด้านและรวมทุกด้าน

3.1 เมื่อพิจารณาารวมทุกด้าน

พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านกับความคิดเกี่ยวกับตนเองด้านที่ 1 ด้าน Evaluation ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality ที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านและความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้าน และรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เมื่อพิจารณารายด้าน

3.2.1 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 ด้าน การเรียนการสอน กับความคิดเกี่ยวกับตนเองทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกเฉพาะด้านที่ 1 ด้าน Evaluation อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 2 ด้านการทํากิจกรรมต่างๆ กับความคิดเกี่ยวกับตนเอง ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 1 ด้าน Evaluation ที่ไม่พบความสัมพันธ์

3.2.3 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 ด้านชกกลาง กับความคิดเกี่ยวกับตนเองด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 กับความคิดเกี่ยวกับตนเอง ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality และรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ที่เหลือทั้งในเมืองและชนบท

3.2.4 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 ด้าน ด้านความรู้สึกริ่กคิดทัวบ กับความคิดเกี่ยวกับตนเองด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ในการศึกษาปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิหลังของครอบครัว (ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และลักษณะของครอบครัว) และปริมาณการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ปรากฏผลดังนี้ คือ

เมื่อพิจารณารวมทุกด้านพบปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือไม่พบปฏิบัติสัมพันธ์กัน และเป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านมากกว่ากลุ่มอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อยมีความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนในเมืองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกรณีเขตที่อยู่อาศัยไม่ส่งผลต่อตัวแปรตามคือ ความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ไม่แตกต่างกัน และในปัจจุบันกรมสามัญศึกษาได้เพิ่มปริมาณโรงเรียนสังกัด นอกจากนี้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ส่วนใหญ่ถูกส่งไปจากในเมือง ไปเช่าหมู่บ้าน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ใช่เด็กท้องถิ่นแท้ๆ แต่เป็นเด็กที่อยู่ในเมืองที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำจึงอาจสอบเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองไม่ได้ ต้องมาเรียนนอกอำเภอ อีกกรณีหนึ่งอาจเป็นที่รัฐบาลได้พยายามเร่งการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อที่จะนำความเจริญไปสู่ท้องถิ่นเป็นการเคลื่อนไหวที่นำเอาความเปลี่ยนแปลงจากรัฐไปสู่ชุมชน พยายามที่จะฝึกฝนคนให้เป็นผู้นำท้องถิ่น ให้ได้รับความรู้เข้าใจวิชาการใหม่ๆ อยู่เรื่อยๆ ถนนหนทางที่เข้าไปในหมู่บ้านก็ช่วยให้ชาวชนบทได้ติดต่อกับชาวเมืองและนำผลผลิตออกสู่ตลาดสะดวกขึ้น การศึกษาและสื่อสารมวลชนทำให้ชาวชนบทได้มีความสนใจที่จะชวนขายหาสิ่งใหม่ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ทำให้ชาวชนบทเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่จากการยึดมั่นในระบบประเพณีแบบเดิมไปสู่ระบบทันสมัย ชาวชนบทได้สังเกตเห็นประโยชน์ของการศึกษา จึงส่งบุตรหลานให้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปอีก คนหนุ่มสาวมีค่านิยมที่ไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ได้เห็นความ

เจริญต่างๆ นอกเหนือจากการได้ทำงาน นอกจากนี้พบว่าในหมู่บ้าน ชาวบ้านได้มีการปลูกบ้านเรือนสมัยใหม่มีเครื่องใช้ภายในครัวเรือนสมัยใหม่ขึ้น มีโทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลมและอื่นๆ แม้แต่เทคนิคในการทำงานซึ่งเดิมใช้ควายไถนาเปลี่ยนมาใช้เครื่องจักร แสดงว่าการรับสิ่งใหม่ๆไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรมหรือไม่ใช่เกษตรกรรม เป็นกระบวนการสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมตลอดจนการกระจายวัฒนธรรมจากในเมืองเข้าสู่ชนบท ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยเป็นอย่างมากด้วย (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข 2528 : 201 -217) ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ทำให้เด็กในเมืองและชนบทมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกันอย่างไม่เด่นชัด

แต่พบผลที่ชัดเจนคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กในเมืองและชนบท ย่อมมีความแตกต่างกันสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528 : 149) ที่กล่าวว่าสถาบันครอบครัวในชนบท ลักษณะสัมพันธ์ในครอบครัว มีลักษณะที่เด่นเฉพาะกว่าสถาบันอื่นๆ ในสังคม กล่าวคือครอบครัวเป็นกลุ่มทางสังคมขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างลึกซึ้งและแน่นแฟ้น ความสัมพันธ์ยังมีความเกี่ยวพันกัน ระบบเครือญาติอีกด้วย การทำมาหากินและการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี มักจะเกิดขึ้นและเป็นสถาบันครอบครัวในชนบท และพบว่าหมู่บ้านที่อยู่ไกลจากตัวเมืองหน้าหนึ่งของครอบครัวจะทำหลายๆ อย่าง แต่หมู่บ้านที่อยู่ใกล้ตัวเมืองหน้าหนึ่งของสถาบันครอบครัวอาจจะลดน้อยลง สอดคล้องกับ แคทโคสกี แครนเดล และ กู๊ด (Katkousky , Crandall and Good. 1967) ที่ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน-ภายนอกตน ขึ้นอยู่กับระดับของความเกื้อการุณย์ การสนับสนุนและ การยอมรับของพ่อแม่ซึ่งก็คือการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจะทำให้เด็กมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงด้วยและสอดคล้องกับ สตรี๊กแลนด์ (Strickland.1977 : 257) ที่พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตน - ภายนอกตน ขึ้นอยู่กับความเกื้อการุณย์การสนับสนุนและการยอมรับของพ่อแม่ ซึ่งการอบรมแบบนี้เป็นการทำให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ เด็กจะให้ความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆ (ดวงเดือน พันธุนาวิณและคณะ.2528:3-15) และยังสอดคล้องกับ โนวิกกี และซีเกล (Nowicki and Segal.1972 : 33 - 37) พบว่าการรับความเกื้อการุณย์ของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการมีความเชื่ออำนาจภายในตน นอกจากนี้เด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรับรู้ว่ามีพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูตน ให้ความรักและให้การสนับสนุนตน มากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน

และพบต่อไปอีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีความเชื่อ
อำนาจภายในตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนา ทองภักดี (2528 :
78-79) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในวัยเด็ก ได้รับการปลูกฝังความเชื่ออำนาจภายในตนจากการ
กระทำของตน เช่นถ้าทำดีพ่อแม่หรือผู้ใหญ่อื่นๆ ให้รางวัลสม่ำเสมอ ถ้าเด็กทำไม่ดีก็โดนลงโทษ
การได้รับรางวัลและโดนลงโทษอย่างสมเหตุสมผลและสม่ำเสมอเป็นการสร้างความคาดหวังในเด็ก
เกี่ยวกับการกระทำและผลที่จะเกิดด้วย และแผ่ขยายไปในพฤติกรรมอื่นๆ ด้วยในที่สุด เช่น เป็นคน
ที่มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น (ดวงเดือน พันธมนาวิน และ
เพ็ญแข ประจวบจันติก 2520 : 28) เช่นเดียวกันนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ
ทางจิตและได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้าน
มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
มากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยที่พบดังกล่าวนี้อาจจะเป็นข้อ เสนอแนะให้พ่อแม่
ผู้ปกครองได้ใช้การอบรมเลี้ยงดูหลายๆแบบควบคู่กันไป แทนที่จะใช้แบบใดแบบหนึ่งก็เป็นได้ และเมื่อ
พิจารณารายด้านพบความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเพศ ที่ส่งผลต่อ ความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4
คือ ด้านความรู้สึกนึกคิดต่างๆไป โดยพบว่านักเรียนหญิงที่อาศัยอยู่ในเมืองมีความเชื่ออำนาจภายในตน
ด้านดังกล่าวมากกว่านักเรียนชายที่อาศัยอยู่ในเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันเพศหญิงได้รับการศึกษา
เท่าเทียมกับผู้ชายได้รับข้อมูลต่างๆจากสิ่งแวดล้อมเท่าเทียมกับวัยรุ่นเพศชาย และในทางจิตวิทยานั้น
ยอมรับว่าในระดับอายุที่เท่ากันนั้นเด็กหญิงมักจะมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กผู้ชายนั้นก็หมายถึงในระดับอายุ
ที่เท่ากันนั้นผู้หญิงจะมีความคิด มีความเข้าใจ มีการหยั่งเห็นสิ่งต่างๆ ดีกว่าเด็กชาย มีเหตุผลที่เป็นจริง
มากกว่าเด็กชาย (กิปลี วรรณจิตย์. 2538 : 17-18) สำหรับการวิจัยของ พจน์ จันทรวิระกุล.2515;
ทศนา ทองภักดี. 2528 และสโตรแมน (Stroman. 1976) ก็พบผลเช่นเดียว

ส่วนนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 4 ด้าน
ความรู้สึกนึกคิดต่างๆไป มากกว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 สอดคล้องกับ ทศนา ทองภักดี (2528) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูง
มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาของบิดาปานกลางและต่ำ ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะบิดาที่มีระดับการศึกษาสูงอาจจะมีภาระให้เหตุผล และการลงโทษอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้

เด็กพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตนได้ดีกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งมักอบรมแบบใช้อารมณ์มีการลงโทษรุนแรงเกินกว่าเหตุ ซึ่งเป็นสาเหตุทำลายความเชื่อในความสามารถของตนเองและโยงไปถึงเป็นเด็กที่เชื่ออำนาจภายนอกตนมากกว่าเชื่อภายในตนด้วย

นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขยายมีความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอน และด้านที่ 3 ด้านโชคกลางมากกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนา ทองภักดี (2528) ที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยวมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากครอบครัวขยาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวขยายที่เคยมีก็ลดน้อยลงกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น แม้แต่ในสังคมชนบท ก็พบว่า เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น (ธนูชาติชนานนท์ และคณะ 2537 : 2-3) และพบปฏิสัมพันธ์ในด้านที่ 1 คือด้านการเรียนการสอน ระหว่างตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับ ซึ่งพบปฏิสัมพันธ์ เช่นเดียวกับกับรวมทุกด้าน

2. ในการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย เพศ ภูมิหลังของครอบครัว (ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และลักษณะของครอบครัวเดี่ยว-ขยาย) และปริมาณของการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านปรากฏผลดังนี้คือ

เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย กับระดับการศึกษาของบิดา และเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล ที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือไม่พบปฏิสัมพันธ์กันและเมื่อพิจารณารายด้านก็พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในตนเองเดียวกันดังต่อไปนี้

พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เขตที่อยู่อาศัยกับระดับการศึกษาของบิดา พบว่านักเรียนในเมืองที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูง เช่นเดียวกับนักเรียนในชนบทที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูง มีความคิดเกี่ยวกับตนมากกว่านักเรียนในเมืองที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่ำ และนักเรียนในชนบทที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างนักเรียนในเมืองที่มีระดับการศึกษาของบิดาสูงกับนักเรียนในชนบทที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่ำ ส่วนระดับการศึกษาของมารดา กับความคิดเกี่ยวกับตนของนักเรียนในเมืองและชนบทไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้

ยังพบว่า เขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพ เหตุผลเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต และเขตที่อยู่อาศัยกับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมที่ส่งผลต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้าน ที่ 3 คือด้าน Potency อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน จากผลการวิจัยพบทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ ธนู ชาดิชานนท์ และคณะ (2537 : 76) ผลที่ไม่สอดคล้องคือ ความสัมพันธ์แบบยอมรับ แบบควบคุมแบบละเอียด และแบบปกป้องมาก ระหว่างพ่อแม่และลูกในด้านที่เกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา และอายุของพ่อแม่ของนักเรียน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสร้างสัมพันธภาพที่ดีหรือไม่ดีภายในครอบครัวนั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน้าที่คนมีอาชีพ การศึกษาหรืออายุที่แตกต่างกัน นักเรียนที่เกิดมาในครอบครัวที่มีบิดามารดามีอาชีพที่ดี มีการศึกษาสูงและมีอายุมากมีโอกาที่จะได้รับการเอาใจใส่และมีสัมพันธภาพแบบใดแบบหนึ่ง ใน 4 แบบได้เท่าๆ กับนักเรียนที่เกิดมาในครอบครัวที่มีบิดามารดามีอาชีพทั่วไป การศึกษาไม่ค่อยสูง หรืออายุไม่มากนัก ส่วนผลที่สอดคล้องคือ นักเรียนมีคะแนนด้านสัมพันธภาพกับบิดามารดาแบบยอมรับมากที่สุด และสัมพันธภาพแบบละเอียดน้อยที่สุด และสอดคล้องกับ บังอร เสดนนท์ (2527 : 58-62) ที่พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับตนเองของเด็กนักเรียนเรียงตามลำดับได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สถานภาพทางสังคม เพศ หน้าที่พิเศษ ในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพทางครอบครัว และสอดคล้องกับ เชน (Chen 1981 : 173-18) พบผลเช่นเดียวกันว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตมโนทัศน์ ซึ่งมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่น คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่สนับสนุนส่งเสริมและให้การยอมรับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง

นักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและชนบททั้งรายด้านและรวมทุกด้าน

เมื่อพิจารณาทุกด้านพบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านกับความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 1 ด้าน Evaluation ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality ที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนรวมทุกด้านและความคิดเกี่ยวกับตน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้านพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 1 ด้านการเรียนการสอนกับความคิดเกี่ยวกับตนทั้งรายด้านและรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกเฉพาะด้านที่ 1 ด้าน Evaluation อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 2 ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ กับความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 1 ด้าน Evaluation ที่ไม่พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนด้านที่ 3 ด้านใจกลางกับความคิดเกี่ยวกับตนด้านที่ 3 ด้าน Potency ของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 3 กับความคิดเกี่ยวกับตน ด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency ด้านที่ 4 ด้าน Interpersonal Quality และรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในด้านอื่นๆ ที่เหลือ ทั้งในเมืองและชนบท พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านที่ 4 ด้านความรู้สึกรู้สึกคิดทั่วไป กับความคิดเกี่ยวกับตนในด้านที่ 2 ด้าน Activity ด้านที่ 3 ด้าน Potency และรวมทุกด้านของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนในชนบทพบความสัมพันธ์ทางบวกทั้งรายด้านและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งนภา ทิวะ (2521 : ง-จ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมรณทัศน์ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน พบว่าอัตมรณทัศน์ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ไพจิตร ผักเจริญผล (2523 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าอัตมรณทัศน์ และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และนักเรียนที่มีการปรับตัวดีมีอัตมรณทัศน์สูงกว่านักเรียนที่มีการปรับตัวไม่ดี ซึ่งตรงกับลักษณะของคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ เฮอร์ลีออค (Hurlock. 1978 : 525) ที่ว่า อัตมรณทัศน์มีบทบาทสำคัญในการชี้นำพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งนับว่าเป็นแกนกลางของบุคลิกภาพ ดังนั้นอัตมรณทัศน์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล บุคคลที่มีอัตมรณทัศน์ที่ดีจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม เช่น เป็นคน

ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถปรับตัวได้ดี รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม นอกจากนี้ยังมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เข้าใจและยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง เช่นเดียวกับผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะเป็นผู้ที่ชอบเสาะแสวงหาความรู้ มีความเชื่อในความสามารถของตนเอง ฟังพาดตนเองมากกว่าฟังผู้อื่น ไม่กระทบพฤติกรรมตามที่คนอื่นชักจูงหรือบังคับ (Strickland. 1977 : 235-243) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อาจใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะให้บิดามารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เกิดผลดีในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก คือ

1. บิดามารดา และผู้ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ให้ความรักความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของตน และมีความคงเส้นคงวา มีความยุติธรรม มีเหตุมีผล เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตน และความคิดเกี่ยวกับตน

2. บิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรจะเปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อจะได้รับผลแห่งการกระทำนั้นๆ อย่างสมเหตุผล ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมอันพึงปรารถนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสามารถฟังตนเองได้และยังเป็นสิ่งที่ผู้อื่นได้ตามสมควรอีกด้วย

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างระดับอื่นๆ เช่น เด็กก่อนวัยเรียน วัยประถมศึกษา และอุดมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพฯ ชานเมือง ต่างจังหวัด และชนบทที่ห่างไกล

2. ควรมีการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับพ่อแม่ เพราะน่าจะเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูทางด้านอื่นๆ ทั้งหมด

3. ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองสอนพ่อแม่โดยใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

บรรณานุกรม

- กรุณา กิจจายน. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- กิตติพงษ์ เทียนตระกูล. ผลของการสอนทักษะกีฬาที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- กิติสิ วรณจิตย์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือเกรียงไกร, 2538.
- เกรียงศักดิ์ พรานศรี. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย การคิดแบบ เอกลักษณ์ การคิดแบบอเนกนัย และการสร้างมโนภาพ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- รกสกล มีคุณ. การวิจัยเชิงทดลองฝึกรอบมการไร้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการสวมบทบาท ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524. อัดสำเนา.
- จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- จันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความเกรงใจ และโลกทรรศน์ แบบควบคุมภายใน-ภายนอก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516. อัดสำเนา.
- จำลอง รีละชาติ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียน ชั้น ม.ศ.ต้น โรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- จุไรรัตน์ เปรมรัชเชียร. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นในสถาน สงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.

เฉลิมพล ต้นสกุล. พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตการศึกษา 3. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521. อัดสำเนา.

ไฉน มีวิริยะเกิด. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) ของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.

จิรวัดณ์ นิจนตร. สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ชูชัย สมितिกร. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.

_____. "การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาอัตมรณทัศน์ของเยาวชน," วารสารแนะแนว. 21(108) : 55 - 74 ; ธันวาคม 2529 - มกราคม 2530.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. ฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ดวงเดือน แซ่ตั้ง. อิทธิพลของการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2532.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนและประชาชนไทย 10(2) : 29 - 47 กันยายน 2523.

_____. ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. จุลสารฉบับที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

_____. "จุดนัดพบของจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยาที่สาเหตุและผลของการอบรมเลี้ยงดู" วิจัย 81. หน้า 29-35, ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน.

กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2536.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ บุญยิ่ง เจริญยิ่ง. "การวิจัยเจตคติของสตรีมีครรภ์เกี่ยวกับการควบคุมการเกิด และการบริหารทารก" วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 5(1) : 1 - 18, 2518.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ สุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. รายงานการวิจัยฉบับที่ 26. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

..... จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 27. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของ เยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 200. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

..... ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวทีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ทัศนาก ทองภักดี. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบบั้งไฟแตกผลกับความเชื่ออำนาจภายใน ตนของเด็กวัยรุ่นไทย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

นันทิกา แยมสรवल. การศึกษาสถานภาพทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตน และพฤติกรรม ตอบสนองระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

- นิมมวล อินทะชัย. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา จังหวัดอุดรธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- บั้งอร เสดนนท์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองอย่างที่คิดว่าเป็นกับตนเองอย่างที่คิดว่าจะจะเป็น ของนักเรียนวัยรุ่น อายุ 13 - 16 ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนพระโขนง จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2512. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- บารุง บุญยงค์. การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวน-สอบสวน (Combined Inquiry) ที่มีต่อความคิดแบบสืบสวน-สอบสวน ความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติเกี่ยวกับการควบคุมจากภายนอก-ภายใน (External - Internal Control). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ผ่องศรี อิ่มสอน. การสร้างเสริมมโนภาพแห่งตนโดยการอ่านหนังสือของเด็กวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- พจน์ จันทรวิระกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็น ทัศนคติแบบเชื่ออำนาจภายใน และภายนอกตนและความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- พรรณทิพย์ เกษะนันท์. "อัตมโนภาพกับการเรียนรู้" ในประมวลบทความทางจิตวิทยาการศึกษา. หน้า 55 - 59. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.
- เพ็ญศรี คมสาคร. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุม กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและการปรับตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกลุ่มภาคกลาง ปีการศึกษา 2524. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- ไพจิตร ผักเจริญผล. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ การปรับตัวและสติปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- มณฑาทิพย์ พัวพาณิชย์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองกับสัมฤทธิ์ผล
ทางการเรียนของเด็ก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2516. อัดสำเนา.
- มนตรี สุขทวี. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับมโนภาพแห่งตนของนักศึกษา
ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงวิทยาลัยครูเทพสตรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- มนตรี อนันต์รักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน-นอกตน ทัศนคติทาง
วิทยาศาสตร์ และความเชื่อโชคลางในกลุ่มผู้มีอาชีพครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517, อัดสำเนา.
- รัตนา ประเสริฐสม. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนประถม
ศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
อัดสำเนา.
- รุ่งนภา ทิมะ. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนและผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521
อัดสำเนา.
- ฤทัยรัตน์ ชรเสนา. การพัฒนาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพ
แตกต่างกันโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาสต์ักษณ์ ชั่ววัลลี. ครอบครัวยุคใหม่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ
ของไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- วันทนา ศิริรัตน์. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาวะทางอาชีพสัปดาห์แห่งตนและค่านิยมในงานของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในและนอกโครงการทดลองฝึกอาชีพ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

- วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคณะ. การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางร่างกายและความพร้อม
ทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน ในกรุงเทพฯ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 29. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- วาสนา สรเมณี และคณะ. "ข้อสังเกตด้านสังคมและจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กที่เป็นโรคจิตกับพ่อแม่
ที่เป็นโรคจิต" จิตวิทยาคลีนิก. 5 : 9 - 19 ; มกราคม 2517.
- วิมล สุวรรณณี. การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ศรีสวาสดี ชลวิสุทธิ. การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจสังคมระดับกลางในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
2505. พิมพ์ดีด.
- สมพร สุทัศน์ีย์, ม.ร.ว. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของโรงเรียนในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530,
ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนชั้นเรียนกับความรู้สึกผิดชอบ
และมโนภาพแห่งตน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สมาน กาเนิด. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2520. อัดสำเนา.
- सानิต รัตตัญญู. การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามการรับรู้
ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่ก้าวร้าวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพ
มหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533.
- สุขสมร ประพันธ์ทอง. อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรม
ในฝั่มฤทธิ์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2521, อัดสำเนา.

- สุจิตรา อุตสาหะ. ทัศนคติของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีต่อการลงทะเบียนของบิดามารดา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519, อัดสำเนา
- สุนทร โคมิน และ สนิท สมักรการ. ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.
- หทัย อติชาติพงศ์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, 2525.
- อนงค์ นิยมธรรม. การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์วัยรุ่นชายรักร่วมเพศกับวัยรุ่นชายรักต่างเพศ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- อรวรรณ สุชีธรรมรักษ์. อิทธิพลของสภาพการณ์และความเชื่อในเรื่องอัตลัจิตที่มีต่อพฤติกรรมการณ์คล้อยตาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- อ้อมเดือน สดมณี. ความคิดเกี่ยวกับตัวตนและพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กรักร่วม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- อัญรัตน์ จิรรุ่งสรวงการ. การเปรียบเทียบความเชื่อในอัตลัจิต - ประลัจิตของนักเรียนที่มีเพศระดับการศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูตามรายงานของตนเองต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- อาไพ ศิริพัฒน์. "ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง." วารสารครุศาสตร์. 3(5-6) : 91 - 103; สิงหาคม - กันยายน 2515.
- Alexander, Robert Marshall. Students' Perceptions of Teacher Characteristics : How these Perceptions Relate to Student Self-Esteem and Locus of Control Perceptions. Ed.D. Dissertation. Oregon State University, 1984.
- Blass, Thomas, Ed. Personality Variables in Social Behavior. New York : John Wiley and Sons, 1977.

- Bradley, Robert Harold. "Sex, Race, Socioeconomic Status, Locus of Control and Classroom Behavior among Junior High School Students," Dissertation Abstracts International. 35(6) : 3505 - A. December 1974.
- Chance, June E. "Internal Control of Reinforcements and the School Learning Process," Paper Presented at Meetings of Society for Research in Child Development Minneapolis. p. 108 - 170; March 1965.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Haper and Row, 1970.
- Dinkmeyer, Don C. Children Development (The Emerging Self). New Jersey : Prentice - Hall, 1965.
- Drever, James, A Dictionary of Psychology. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Book, 1952.
- Ferguson, G.A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th ed. Tokyo, McGraw-Hill International Book, 1976.
- Franklin, "Social Class Differences in Internal - External Control," Psychological Monographs : General and Applied. 80(1) : 18 (Whole no. 609), 1966.
- Hall, Calvin S. and Lindzey, Gardon. Theory of Personality. 2 nd ed. New York : John Wiley and Sons, 1970.
- _____. Theory of Personality. New York : John Wiley and Son, Inc., 1957.
- Hamed, Zahran A.S. "The Self - Concept in the Psychological Guidance of Adolesences," The British Journal of Education. 37 : 225 ; June 1967.

- Harris, Samuel D. "A Study of Relationship between the Sixth Grade Students Beliefs about Junior High School, His Concept of Self and Other, and His Socioeconomic Status," Dissertation Abstracts International. 22 (5) : 1085 - 1086 ; October, 1961.
- Hurlock, Elizerbeth B. Child Psychology. 6 th ed. Tikyo : McGraw - Hill Book Company, 1978.
- _____. Development Psychology. New York : McGraw-Hill Book Company, 1967
- Jersild, Arther T. The Psychology of Adolescent. New York : McMillan Company, 1963.
- Katkovsky, W., V.C. Crandall and S. Good. "Parental Antecedents of Children's Beliefs in Internal - External Control of Reinforcements in Intellectual Achievement Situations," Child Development, 38(3) : 765 - 776 ; September 1967.
- Lazarus, Richard B. Personality Abd. Adjustment. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1963.
- _____. Patterns of Adjustment and Human Effectiveness. New York : McGraw - Hill Book Company, 1969.
- Lefcourt, Herbert M. " Internal Versus External Control of Reinforcement : A Review," Psychological Bulletin. 65(4) : 206-220; April 1966.
- _____. Locus of Control : Current Trends in Theory and Research. Hillsdale, N.J., Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 1976.
- Levenson, H. "Percieved Parental Antecedents of Internal, Powerful Others, and Chance Locus of Control Orientations," in Thomas Blass Personality Variables in Social Behavior. New York : John Wiley and Sons, 1977.

- Lovell, R.B. Adult Learning. New York : Redwood Born, 1980.
- Marjarie, Steinkamp W. and Martin, Maehr L. Advances in Motivation and Achievement. London : Jai Press, 1984.
- McCandless, Boyd R. Children and Adolescents Behavior and Development. New York : Holt, 1967.
- Moursond, Janet P. Learning and the Learning. Monterey, California : Brooks/Cole Publishing Company, 1976.
- New Comb, T.M. Social Psychology. New York : The Dryden Press publishes, 1954.
- _____. Social Psychology. New York : Dryden, 1950.
- Nowicki, Stephen Jr. and Wendy Segal. "Perceived Parental Characteristics, Locus of Control Orientation, and Behavioral Correlates of Locus of Control," Development Psychology. 70(1) : 33 - 37; May 1975.
- Pervin, Lawrence A. Personality : The Theory, Assessment and Research. 3 rd ed. New York : John Wiley and Son, 1980.
- Purkey, William W. Self - Concept and School Achievement. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1970,
- Rogers, Dorothy. Issues in Adolescent Psychology. New York : Meredith Corporation, 1972.
- Rogers, Carl R. Encounter Group. New York : Harper and Row, 1970.
- Rotter, Julian B. "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," Psychological Monographs : General and Applied. 80(1) : Whole no. 609. 1966.
- _____. "Who Ruled You External Vs. Internal Control," Psychology Today. 4(1) : 58 - 86; June 1971.

- Ruch, Floyd L. and Phillip G. Zimbardo. Psychology and Life.
New Jersey : Scott Foresman; 1971.
- Ruch, John C. Psychology The Personal Science. California : Wadsworth
Publishing Company, 1984.
- Siann, Garda. Educational Psychology in a Changing World. London :
George Allen and Unwin, 1980.
- Solomon, D. and M.I. Oberlander. "Locus of Control in the Classroom," in
Richard H. Coop and Kinnard White. (eds) Psychological Concepts in the
Classroom. p. 119 - 150. New York : Harper and Row Publishers, 1974.
- Strang, Ruth. Adolescent Views Himself. New York : McGraw Hill Book
Company, 1957.
- Strickland, Bonnie R. "Internal - External Control of Reinforcement,"
in Thomas Blass (ed.) Personality Variables in Social Behavior.
p. 219 - 280. New York : John Wiley and Sons, 1977.
- Stroman, Suzanne Higgs. "Locus of Control Development : Critical
Antecedents for the Young Child," Dissertation Abstracts
International. 37(10) : 6354 - A. April; 1976.
- Tabatabai, Hossein Alovi. " A Comparative Study of Job Satisfaction
and Internal - External Locus of Control in Private and Public
Organization," Dissertation Abstracts International. 42(2) :
780 - A. August; 1981.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. Tokyo:
McGraw Hill Kangakusha, Ltd.; 1971.

ภาคผนวก

- รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 31 รายชื่อโรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียน	จังหวัด	จำนวน
<u>โรงเรียนในเมือง</u>		
1. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์	ฉะเชิงเทรา	52
2. โรงเรียนศรีราชา	ชลบุรี	43
3. โรงเรียนบhumธานี	บhumธานี	50
4. โรงเรียนสระกระเทียมวิทยา	นครปฐม	28
รวมทั้งหมด		173
<u>โรงเรียนชนบท</u>		
5. โรงเรียนพุทธรังษิ์พิบูลย์	ฉะเชิงเทรา	50
6. โรงเรียนชลบุรี "สุขบท"	ชลบุรี	42
7. โรงเรียนบัวแก้วเกษร	บhumธานี	50
8. โรงเรียนเพิ่มวิทยา	นครปฐม	34
รวมทั้งหมด		176

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออาถรรพ์ภายในตน และความคิดเกี่ยวกับตน ของเด็กในเมืองและชนบท เพื่อต้องการทราบว่าเด็กซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีความเชื่ออาถรรพ์ภายในตนและความคิดเกี่ยวกับตนอย่างไร ซึ่งท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีความเหมาะสมและมีคุณสมบัติในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

คะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับเกียรติจากท่าน โดยกรุณาตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 4 ตอน ด้วยความจริงใจและครบถ้วน ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ จะเก็บไว้เป็นความลับเพื่อใช้ประโยชน์ทางการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ทัศนดา ทองภักดี

ผู้วิจัย

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มศว ประสานมิตร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลังของนักเรียนและครอบครัว

ชื่อผู้ตอบ.....ชั้น.....
วันที่.....ชื่อสถานศึกษา.....
เพศ.....
อาชีพบิดา.....อาชีพมารดา.....
สถานที่ทำงานของบิดา.....
สถานที่ทำงานของมารดา.....
บิดาทรงงานหน้าที่.....มารดาทรงงานหน้าที่.....
ระดับการศึกษาของบิดา.....ระดับการศึกษาของมารดา.....
ในครอบครัวของข้าพเจ้ามีรายได้จากด้านต่าง ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณเดือนละ
.....น้อยกว่า 3,000 บาท
.....ระหว่าง 3,001 บาท ถึง 8,000 บาท
.....8,001 บาทขึ้นไป
รายได้จกจำนวนนี้ใช้เลี้ยงคนในครอบครัว ทั้งหมด.....คน
บุคคลในครอบครัวของข้าพเจ้ามี.....คน ได้แก่.....
.....
ผู้ที่ให้การอบรมและเลี้ยงดูใกล้ชิดกับท่านมากที่สุดคือ.....
(พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ป้า อา ฯ)

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

คำแนะนำในการตอบ

กรุณานึกถึงเฉพาะผู้ที่อบรมเลี้ยงดูท่านมากที่สุดเพียงคนเดียว ซึ่งอาจจะเป็น พ่อ แม่ หรือญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น ขอให้ท่านอ่านข้อความที่ละข้อ แล้วคิดว่าข้อความนั้นกล่าวถึงความเป็นจริงตรงกับที่ท่านได้รับการปฏิบัติจากผู้นั้นมากน้อยเพียงใด หรือไม่จริงเลย แล้วเลือกขีด / ที่คำตอบเพียง 1 แห่ง จากที่หาไว้ 6 คำตอบ

กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อด้วย มีทั้งหมด 20 ข้อ

1. ท่านแสดงให้ข้าพเจ้ารู้ว่ารักข้าพเจ้ามาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ท่านขอบพุดคุยหยอกล้อฉันท์เพื่อนกับข้าพเจ้าเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ท่านต้องการให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่าง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ท่านเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของข้าพเจ้าอยู่เสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ท่านมักแสดงให้ข้าพเจ้ารู้ว่า ท่านภูมิใจในตัวข้าพเจ้ามาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ท่านให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ข้าพเจ้าเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ท่านชอบพูดคุยกับข้าพเจ้าด้วยเสียงอันไพเราะนุ่มนวลเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ท่านช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของข้าพเจ้าอยู่เสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ท่านไม่เคยแสดงให้ข้าพเจ้ารู้ว่าท่านรักลูกมากเพียงใด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ท่านมักเห็นข้าพเจ้าดีกว่าคนอื่นเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ท่านจะอธิบายถึงเหตุผลในการที่ลงโทษข้าพเจ้าทุกครั้ง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ท่านจะลงโทษข้าพเจ้ารุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ท่านสนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. เมื่อท่านอารมณ์เสีย ท่านมักจะพาลดูค่าหรือลงโทษข้าพเจ้าอยู่เสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ท่านเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าอธิบายก่อนที่จะดูหรือลงโทษข้าพเจ้า

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. ท่านจะลงโทษข้าพเจ้าตามปริมาณความผิดของข้าพเจ้าเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. ท่านมักจะเพิกเฉยไม่ชมเชยข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าทำความดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. ท่านไม่เคยกล่าวขอโทษข้าพเจ้า เมื่อท่านดูค่าว่าข้าพเจ้าโดยเข้าใจผิด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. ท่านทราให้ข้าพเจ้าไม่กล้าเข้าหน้า เมื่อท่านอารมณ์เสีย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. ก่อนที่ท่านจะให้สิ่งของต่าง ๆ แก่ข้าพเจ้า ท่านมักจะบอกข้าพเจ้าด้วยว่าท่านให้เพราะ
ข้าพเจ้าทำความดีอะไรไว้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

21. ท่านมักลงโทษข้าพเจ้าด้วยวิธีที่ท่านให้ข้าพเจ้าปวดตามร่างกายเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

22. ท่านมักจะเลือกลงโทษข้าพเจ้าด้วยการดูว่า

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

23. เวลาท่านลงโทษข้าพเจ้า ท่านจะไม่ใช้วิธีการลงโทษให้ข้าพเจ้าเจ็บกายเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

24. ท่านคิดว่าการว่ากล่าวตีสอนเด็กเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการทรมานข้าพเจ้า

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

25. เมื่อข้าพเจ้าทรมานให้ท่านรุมทึ้ง ข้าพเจ้ามักถูกท่านทุบตี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

26. ท่านเชื่อว่าข้าพเจ้าเป็นเด็กดีเกินกว่าที่จะเขียนตี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

27. การทรมานน้ำแข็ง และ เมินเฉยเป็นสิ่งที่เพียงพอที่จะทรมานให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณไม่พอใจ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

28. ข้าพเจ้ามักเจ็บตัวเมื่อถูกท่านลงโทษ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

29. เมื่อข้าพเจ้าไม่ทำตามที่ท่านสั่ง ท่านมักใช้วิธีชู้แต่ไม่ลงโทษข้าพเจ้าจริง ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

30. ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านรู้สึกว่ามีจำเป็นที่จะต้องทำให้ข้าพเจ้าเจ็บกายเมื่อลงโทษเพื่อสั่งสอน

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

31. ท่านคอยสอดส่องดูแลความประพฤติของข้าพเจ้าอย่างใกล้ชิด

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

32. ท่านปล่อยให้ข้าพเจ้าตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัวของข้าพเจ้า

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

33. ท่านไม่ชอบให้ข้าพเจ้าออกจากบ้านโดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

34. ท่านให้ข้าพเจ้าเลือกขนมและสิ่งของเสื้อผ้าของข้าพเจ้าเอง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

35. ท่านขอให้ข้าพเจ้าทำตามที่ท่านพอใจเสมอ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

36. ท่านปล่อยให้ข้าพเจ้าไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ โดยที่ท่านไม่ห่วงกังวลเลย

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

37. ท่านควบคุมดูแลให้ข้าพเจ้าใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

38. ท่านต้องการให้ข้าพเจ้าเล่าอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวข้างนอกทุกครั้ง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

39. เมื่อข้าพเจ้าไม่ทำตามที่ท่านบอก ท่านจะโกรธข้าพเจ้ามาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

40. ท่านเชื่อว่าข้าพเจ้าดูแลรักษาตัวเองได้เมื่ออยู่ไกลสายตาของท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
7. ข้าพเจ้าชอบลอกการบ้านจากเพื่อน มากกว่าทำด้วยตนเอง						
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว่สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน ชีวิตส่วนใหญ่จะถูกกำหนดโดยบุคคล ผู้มีอำนาจ						
9. แม้ว่าข้าพเจ้าจะมีความสามารถสูง ข้าพเจ้าก็ไม่ได้เป็นผู้นำ ถ้าไม่ได้รับ การช่วยเหลือจากผู้อื่นที่มีอำนาจ ...						
10. ชีวิตของข้าพเจ้าส่วนใหญ่ถูกควบคุม โดยผู้อื่นที่มีอำนาจ						
11. ถ้าข้าพเจ้าทำสิ่งใดผิดพลาดไป ข้าพเจ้า พร้อมทั้งจะรับผิดชอบในสิ่งที่ จะเกิดขึ้น						
12. ข้าพเจ้าชอบทำงานต่าง ๆ ด้วยตน เองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นทำให้						
13. เมื่อข้าพเจ้าตัดสินใจทำอะไรแล้ว ข้าพเจ้ามักจะทำได้สำเร็จเสมอ ...						
14. รางวัลที่ข้าพเจ้าได้รับในแต่ละครั้งนั้น เป็นผลมาจากการกระทำของข้าพเจ้า เอง						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
15. ข้าพเจ้าเรียนอะไรได้อย่างรวดเร็ว เพราะความตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง						
16. ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีโรคภัยที่จะปกป้อง ผลประโยชน์ของตนเมื่อมีเรื่องขัดแย้ง กับผู้อื่นที่มีพลังอำนาจมากกว่า						
17. การที่ข้าพเจ้าจะได้สิ่งที่ต้องการนั้น ต้องอาศัยความพอใจของคนที่อยู่เหนือ กว่าข้าพเจ้า						
18. เมื่อคนที่มีควมสำคัญไม่ชอบข้าพเจ้า จะททำให้ข้าพเจ้าไม่มีเพื่อน						
19. การที่ข้าพเจ้าจะประสบอุบัติเหตุหรือ ไม่เพียงใด ส่วนใหญ่เกิดจากการ กระทำของผู้อื่น						
20. ถ้าข้าพเจ้ามีแผนงานที่จะทำงานอะไร ก็ตามข้าพเจ้าจะต้องแน่ใจว่าแผนงาน นั้นเป็นไปตามความประสงค์ของคนที่มี อำนาจเหนือกว่า						
21. ข้าพเจ้าเชื่อว่าระดับคะแนนที่ได้รับ ขึ้นอยู่กับงานที่ข้าพเจ้าทำส่งนั้น ตรง ความประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน หรือไม่						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
22. เพราะความขยันหมั่นเพียรในการ เรียนข้าพเจ้าจึงสอบได้คะแนนมาก ๆ						
23. ข้าพเจ้าชอบค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยตนเองอยู่เสมอ						
24. ข้าพเจ้าจะเรียนสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ กับตัวข้าพเจ้าเอง						
25. ข้าพเจ้าจะได้รับการคัดเลือกให้เป็น หัวหน้าชั้น ก็เพราะเพื่อนเขาเห็น ความสามารถของข้าพเจ้า						
26. ชีวิตของข้าพเจ้าส่วนใหญ่ถูกควบคุม โดยเหตุการณ์ไม่คาดฝัน						
27. บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าไม่สามารถปกป้อง ผลประโยชน์ของตนเองจากเหตุร้าย ที่เกิดขึ้นด้วย						
28. ข้าพเจ้าจะประสบอุบัติเหตุหรือไม่ มักเนื่องมาจากเคราะห์กรรม						
29. ไม่มีความฉลาดเลยที่จะคิดวางแผนไว้ ล่วงหน้ามานาน ๆ เพราะหลายอย่าง ที่เปลี่ยนแปลงไปตามโชคชะตา						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
30. ข้าพเจ้าจะได้เป็นผู้แทนหรือไม่ขึ้นอยู่กับ ว่าข้าพเจ้ามีวาสนาหรือไม่						
31. การที่ข้าพเจ้าจะได้เป็นผู้แทนหรือไม่ ส่วนใหญ่มาจากความสามารถของ ข้าพเจ้าเอง						
32. การที่ข้าพเจ้าประสบอุบัติเหตุทาง รถยนต์หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความระวัง ของข้าพเจ้าเอง						
33. ถ้าข้าพเจ้าได้วางแผนการเอาไว้ส่วน ใหญ่ข้าพเจ้ามักจะทำตามแผนได้ทุกครั้ง						
34. ข้าพเจ้า เป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะ เกิดขึ้นใน ชีวิตของข้าพเจ้าเองได้						
35. ข้าพเจ้าสามารถที่จะปกป้องผลประโยชน์ ของตนเองได้						
36. ข้าพเจ้าจะมีเพื่อนมากน้อยเพียงใด ส่วนใหญ่เป็นเพราะพรหมลิขิต						
37. ข้าพเจ้า เป็นคนที่ไม่มีความมั่นใจในตน เองเลย						
38. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองถูกชักจูงได้โดย ง่าย						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
39. ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้านาน ๆ เพราะอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามโชคชะตา						
40. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองมักจะคล้อยตามผู้อื่นได้โดยง่าย						
41. การที่ข้าพเจ้าจะได้ในสิ่งที่ต้องการมักจะเนื่องมาจากข้าพเจ้าใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อสิ่งนั้น						
42. ชีวิตของข้าพเจ้าถูกกำหนดด้วยการกระทำของข้าพเจ้าเอง						

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตน

ข้อความ	ตรงกับความเป็นจริง				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ตอบไม่ถูก
1. ฉันรู้ดีว่าในบรรดาญาติพี่น้อง ฉันเป็นคนที่มีความคิดดีที่สุดในที่สุด					
2. ฉันเชื่อว่าทุกคนจะต้องนึกถึงฉันเป็นคนแรกเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ					
3. ฉันรู้สึกว่าคุณภาพไม่ค่อยดีเท่าเพื่อน ๆ ในห้องเรียน					
4. ฉันไม่ค่อยแน่ใจว่าการกระทำของฉันถูกต้องเสมอ					
5. ฉันเป็นคนอยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่					
6. ฉันรู้ตัวดีว่าไม่ต้องทำให้ใครเดือดร้อนในสิ่งที่ฉันจะต้องทำ					
7. ฉันไม่ถือว่าการตรงต่อเวลาเป็นสิ่งสำคัญเท่าไรนัก					
8. ฉันเป็นคนที่มีความรู้สึกตื่นเต้นตกใจง่ายกว่าที่ ๆ น้อง ๆ หรือเพื่อน ๆ					
9. ฉันแน่ใจว่าฉันเป็นคนแข็งแรงพร้อมที่จะใช้กำลังได้เสมอ					
10. ฉันตระหนักดีว่าเมื่อฉันสั่งอะไรเด็กอื่น ๆ ต้องทำตามทุกครั้ง					
11. ฉันไม่กล้าที่จะพูดหรือทำานสิ่งที่คนอื่นไม่เห็นด้วยแม้กระทั่งในการที่ฉันคิดว่าเป็นเรื่องที่ต้อง					

ข้อความ	ตรงกับความเป็นจริง				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ตอบไม่ถูก
12. ฉันมักจะประหม่าเมื่อต้องปรากฏตัวต่อหน้าคนแปลก หน้าจำนวนมาก ๆ					
13. ฉันชอบมองคนแปลกหน้าในแง่ดีเสมอ					
14. ฉันถือว่าความซื่อสัตย์เป็นเครื่องหมายของคนดี ..					
15. ฉันเป็นคนที่ไม่พิถีพิถันในการเลือกคบคน					
16. ฉันไม่เคยแข่งขันกีฬาขณะเลยสักครั้ง					